

VINERI • 26 AUGUST 2011 • ANUL LXI NR. 34

FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Cuvânt înainte de poveste

Case cu trecut românesc în capitala Ungariei

„O renaștere națională a unei etnii nu poate exista fără o redeșteptare culturală”

CALENDAR ORTODOX

- 29 august, luni – (†) Tăierea Capului Sf. Prooroc Ioan Botezătorul; Cuv. Teodora.
30 august, marți – Sf. Ier. Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, Patr. Constantinopolului; †) Sf. Ier. Varlaam, Mitr. Moldovei; † Cuv. Ioan de la Râșca și Secu.
31 august, miercuri – Punerea în raclă a brâului Maicii Domnului; Sf. 366 de Mc. din Nicomidia (Post).
1 septembrie, joi – † Cuv. Dionisie Exiguul; † Cuv. Simeon Stălpnicul și Marta, mama sa (Începutul anului bisericesc).
2 septembrie, vineri – Sf. Mc. Mamant; S. Ier. Ioan Postitorul, Patr. Constantinopolului (Post).
3 septembrie, sâmbătă – Sf. Mc. Antim, Ep. Nicomidiei; Cuv. Teotist.
4 septembrie, duminică – Sf. Mc. Vavila, Ep. Antiohiei; Sf. Prooroc Moise

Bătănia

An școlar deschis
de secretarul de stat

După cum am mai informat, începând de la 1 septembrie 2011, școala generală „Lucian Magdu” și școala generală sârbească din Bătănia vor fi preluați de către autoguvernările pe țară ale celor două minorități. La festivitatea de deschidere a noului an școlar 2011/2012 sunt invitați să participe secretarul de stat Latorcai Csaba, responsa-

bil cu problemele naționalităților în cadrul Ministerului Administrației Publice și Justiției de la Budapesta și Kraszlán István, conducătorul secției pentru minorități din cadrul Ministerului de Învățământ. Festivitatea va avea loc la 1 septembrie cu începere de la ora 13.00, la școala generală „Lucian Magdu”.

A.C.

Jula

„La obârșii,
la izvor”,
ediția a IV-a

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria organizează, pe 9 octombrie, cea de-a patra ediție a Festivalului „La obârșii, la izvor”, festival de păstrare și promovare a tradițiilor populare românești, cu sprijinul Centrului Cultural și de Artă al Județului Timiș și al Asociației pentru Cultură, Spiritualitate și Dezvoltare a Relațiilor Transfrontaliere din Oradea. Festivalul se va desfășura la Centrul Cultural Românesc din Jula, cu începere de la ora 15.30, iar programul va avea drept protagoniști la această nouă ediție artiști de muzică populară și ansambluri folclorice din Banat.

A.B.

**Scriveți-ne
la adresa:
foaia@foaia.hu**

Foaia a scris...

Acum 40 de ani

„La început s-a simțit o oarecare rezervă față de cămin, mulți au considerat, în mod greșit, căminul ca un fel de »casă a săracilor«, un azil de bătrâni. Dar nu peste multă vreme și-au dat seama de intenția sănătoasă a sfatului popular, de a-i ajuta pe bătrânii din sat. O dovadă a schimbării acestei mentalități este faptul că în prezent capacitatea căminului a devenit o problemă serioasă, numărul acestora care ar dori să se înscrie în anul acesta este mult mai mare, decât efectivul celor 30 de locuri.” (Purtând de grijă bătrânilor: O inițiativă primită cu satisfacție, autor: -mk-, Foaia Noastră, Nr. 17, 1 septembrie 1971, pag. 3)

Acum 30 de ani

„Organizația UTC din Liceul N. Bălcescu a hotărât, ca fiecare membru al organizației să participe în cei patru ani petrecuți la liceu cel puțin la două tabere de muncă patriotică. Conduși de acest gând, în anul acesta, 46 de elevi ne-am prezentat la muncă, în trei serii, la tabăra de la Izsák. Fiecare etapă a durat două săptămâni. Etapa »noastră«, în care am fost și eu, a început la 26 iulie. Natural, ziua aceasta a început cu călătoria. De când a trecut anul școlar, mulți dintre noi nici nu ne văzusem de atunci. Pe trenul care ne ducea spre tabără ne-am distrat foarte mult, fiecare și-a povestit aventurile petrecute în zilele trecute ale vacanței. În orele de după-masă am ajuns la locul »destinației«, unde am petrecut apoi două săptămâni plăcute. Seara aceasta a început pentru noi, băieții cu o surpriză plăcută, deoarece, ni s-a spus că noaptea o să le petrecem la corturi. Fetele au fost cazate în clădiri. De la liceul nostru au venit 3 fete și 14 băieți.” (În tabăra din Izsák, Zile de tabără – zile de muncă și de veselie, autor: Tiberiu Martin, Foaia Noastră, Nr. 34, 23 august 1981, pag. 4)

Acum 10 ani

„O dată cu încheierea postului Sfintei Mării, după 15 august, începe perioada nunților. În zilele noastre și acest eveniment festiv din viața omului este în mare schimbare: vechiul se întâlnește cu noul, tradițiile strămoșești se învâluie cu obiceiurile preluate de la popoarele occidentale. Nu mai avem șansa să participăm la nunți și petreceri unde se practică prea multe elemente tradiționale, dar unele totuși se mai pot găsi: pe ulițele satelor noastre, în primul rând la Micherechi, în alaiul nunții se mai aud strigături în limba română, mireasa și mirele își iau rămas bun de la părinți în limba lor maternă, la petrecere mai auzi câte un »ardenescu«, »mânânteaua«, etc.” (Plânje-ți, fată, părul tău..., autor: Eva Iova, Foaia românească, Nr. 33, 17 august 2001, pag. 16)

Apateu

Folclor și muzică ușoară
la Zilele Satului

La sfârșitul acestei săptămâni au loc Zilele Satului la Apateu. În cadrul celor două zile, 27 și 28 august, localnicii și turiștii vor urmări programe culturale-distractive, evoluând pe scenă ansambluri folclorice, coruri, echipe de dansuri moderne, formații de

muzică ușoară și rock. Sâmbătă, de la ora 12.00 își va da concursul și Corul Armonia din Apateu, iar duminică, de la ora 14.00 va susține un spectacol echipa de dansuri populare din Oradea. Alte detalii: www.korosszegapati.hu.

R.P.

Telefonul redacției: 66/463-152

Din fototeca de 60 de ani a Fcii românești

Învățătoarea Elena Moga, cu elevii cursului inferior de la școala generală românească din Vecherd, la începutul anilor 1970

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă:

Fosta casă Grabovschi din centrul Budapestei (foto: din arhivă)

„O renaștere națională a unei etnii nu poate exista fără o redeșteptare culturală”

Convorbire cu dr. Maria Berényi despre cărți, români și identitate

Apariția celei mai noi cărți a Mariei Berényi, cu titlul „Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta” ne-a oferit o nouă ocazie de a sta de vorbă despre moștenirea românilor și macedoromânilor din capitala ungară, despre valorile culturale românești din Ungaria, despre rostul scrierii și editării cărților, precum și despre identitatea românilor de pe aceste meleaguri.

– După volume având drept subiect viața și activitatea lui Emanuil Gojdu sau valorile culturale românești din capitala Ungariei, zilele trecute v-a apărut o nouă carte – „Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta” – tot despre moștenirea lăsată de românii și macedoromânii din Budapesta. Mai țineți minte când s-a aprins acea mică scânteie, care a dat naștere cercetărilor din acest domeniu?

– După obținerea diplomei la Universitatea ELTE (1983), imediat am început să lucrez la prima mea teză de doctorat, pe care am și susținut-o după trei ani (1986), în domeniul filologiei. Titlul acesteia era: Istoria ASTREI și influența sa asupra culturii românești din Ungaria (1861–1918). Cercetând acest subiect am dat de nume rezonabile ca: Andrei Șaguna, Alexandru Mocioni, Emanuil Gojdu și alții. Văzând că foarte mulți dintre ei sunt de origine macedoromână, m-am apucat să cercetez istoria coloniilor macedoromâne din Ungaria. Ușor am găsit documente, deoarece cel mai important centru al acestora era capitala ungară.

În timpul cercetărilor mi-am dat seama că baza materială pentru susținerea culturii românești din capitala Ungariei, timp în-

delungat o constituia colonia macedoromână de aici. Suflul puternicului curent cultural românesc pornește de la activitatea Tipografiei Universității din Buda, prin cunoștințele săi cenzoari, corifei ai Școlii Ardelene. Studenții și intelectualii români din capitala Ungariei își constituie asociațiile lor culturale, publică diferite reviste și periodice, activează pentru un teatru român în Transilvania și Ungaria. Foarte multe personalități ilustre ale culturii românești studiază și activează aici, contribuind la păstrarea limbii și identității, la întărirea comunității românești, care era risipită în această metropolă.

În rândul românilor din Ungaria și Transilvania, clasa burgheziei mai înstărită era alcătuită din macedoromâni. Atmosfera spirituală din Monarhia Habsburgică, politica școlară și confesională a josefinismului favorizau eforturile acelor învățați macedoromâni, care erau stabiliți aici și care trăiseră momentul deșteptării naționale a diferitelor popoare.

Pepiniera redeșteptării naționale pentru aromâni au fost Viena și Budapesta, unde luaseră contact cu învățați români din Transilvania ca: Petru Maior, Gheorghe Șincai, Samuil Micu Clain și alții. Coloniștii macedoneni din Pesta, de la o vreme, revin la conștiința obârșiei lor naționale și sunt mândri de limba lor strămoșească. La procesul acesta de redeșteptare națională a contribuit, firește, în primul rând, curentul literar latinist, pornit la sfârșitul veacului al XVIII-lea. Sub influența corifeilor Școlii Ardelene, macedoromânii înlocuiesc în scrierile lor literele grecești cu cele latine, introduc pentru

prima dată un număr mare de dacoromânisme și latinisme în locul cuvintelor străine din dialectul aromân, și își publică cercetările despre românii de dincolo de Dunăre, unele în dialectul aromân. Interesul pentru descoperirea identității etnice și lingvistice proprii s-a manifestat tot mai evident.

Coloniștii macedoneni au contribuit în mare măsură la menținerea și întărirea Bisericii Ortodoxe. De numele lor se leagă fondarea unor instituții și societăți culturale. Macedoromânii au fost umanitari și filantropi, încurajând arta și știința. Cum aminteam, din rândul lor se ridică o seamă de personalități: Andrei Șaguna, Atanasie Grabovschi, Emanuil Gojdu, membrii familiei Mocioni. Aceste nume sunt bine cunoscute atât în istoria politicii românești, cât și în cea culturală din Transilvania și Ungaria veacului al 19-lea.

Cercetând mai amănunțit aspectele cultural-politice ale comunității românești din Budapesta, mi-am dat seama că împrejurările istorice ale secolului al XIX-lea și ale celor precedente a determinat ca o bună parte a intelectualității românești ce locuia în Imperiul Austro-Ungar să-și facă studiile sau să activeze în capitala ungară, întreținând aici o vie activitate culturală românească.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, capitala Ungariei a trăit epoca sa de aur. Devenită după 1867 a doua capitală a Imperiului dunărean, Budapesta cunoaște o perioadă de dezvoltare fără precedent în plan urbanistic. Se construiesc marile bulevarde, se ridică palate maiestuoase, iau naștere marile bănci, muzee, teatre, hoteluri etc.

În capitala Ungariei se aflau și cele mai reprezentative instituții de învățământ superior: cea mai importantă era Universitatea Regală Maghiară, crea-

tă în anul 1635 la Târnăvia (Nagyszombat) a fost transferată în Buda (apoi în Pesta, în anul 1784). La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, universitatea funcționa cu patru facultăți: teologie (catolică), drept și științe administrative, literare și filosofie și medicină.

În general, perioada de la sfârșitul secolului al 19-lea și începutul secolului al 20-lea o putem caracteriza ca pe o epocă a modernizării, de recuperare a decalajelor care se înregistrau în Austro-Ungaria față de Europa de Vest.

În acest climat politic, social și cultural, în perioada dualismului austro-ungar circa 2 600 de tineri români au studiat la instituțiile de învățământ superior din Budapesta. Liantul comunității studenților români de aici era Societatea „Petru Maior”, care a fost un mic ostrov românesc într-un ocean al străinismului, după cum o numea scriitorul Alexandru Ciura.

Precum vedem, un punct de vedere distinct pe harta culturală a românilor din secolul al 19-lea l-a reprezentat orașul Budapesta. Cărți de referință pentru istoria modernă a românilor, ziare și reviste de prestigiu, societăți culturale și formarea universitară a mii de intelectuali români în instituțiile de învățământ superior din Budapesta subliniază locul orașului de pe Dunăre în afirmarea culturii românești în epoca modernă.

– Când ați observat că, atunci când vă plimbați pe străzile Budapestei, vedeți cu alți ochi casele din centrul capitalei, pe care, poate, le cunoșteți deja demult?

– Cercetând viața și activitatea acestor personalități de care aminteam mai sus, atunci m-am gândit să cercetez și relațiile lor cu societatea majoritară. Apoi am fost curioasă unde au trăit, activat acești oameni, aceste familii, acești studenți, ș.a. Am în-

ceput să mă apuc și de cercetări „topografice”. Mi-am dat seama că acești oameni minunați au construit centrul Budapestei.

Macedoromânii erau oameni sânguincioși și cumpătați, puneau interesele economice înainte de toate, țineau mult la credința lor ortodoxă și la dezvoltarea culturii. Deținând prăvălii în toate punctele frecventate ale orașului, în scurt timp și-au făcut averi considerabile, au achiziționat multe proprietăți imobiliare. Cei mai iluștri locuitori din centrul Pestei aparțineau acestei comunități. Numeroase dintre acestea fac și astăzi parte din patrimoniul imobiliar al capitalei Ungariei.

Făcând aceste cercetări, bineînțeles, văd cu alți ochi centrul Budapestei, mă plimb pe cheile Dunării cu ochii spre aceste clădiri. Când intru în Biblioteca Academiei știu cine a contribuit la ridicarea acestora. Și vă mărturisesc un lucru mai nostalgic: eu eram studentă la ELTE Facultatea de Filologie. Pe atunci, Facultatea era adăpostită în clădirea piariștilor. Pe strada Pesti Barnabás era una din porțile clădirii. Zilnic treceam de nenumărate ori pe lângă casa Grabovschi, unde la începutul secolului al XIX-lea activa un salon literar, iar mitropolitul Andrei Șaguna a locuit timp de 6 ani aici, la unchiul său. Habar nu aveam atunci pe lângă ce locuri trec... Sau când mă plimbam prin piața Vörösmarty, nu știam nimic despre trecutul acelor clădiri. Acum trecând pe lângă ele, știu cine le-a ridicat și îmi aduc aminte cu nostalgie și despre anii studenției mele.

– Multe din informațiile pe care le-ați publicat acum în „Poveștile caselor” sunt date inedite, rezultatele numeroaselor cercetări și poate ale sutelor de ore petrecute în biblioteci și arhive. Ce documente v-au stat la dispoziție? Ați cercetat și documente din alte țări, sau numai din Ungaria?

(Cont. în pag. a 5-a)

Pe scurt...

**CEL MAI VECHI PAPIRUS DIN
EUROPA ESTE ÎN ROMÂNIA**

Datat din secolul IV, papi-rusul a fost descoperit la Man-galia, în 1959. El a fost pre-dat Republicii Ruse pentru a fi res-taurat și conservat și de-abia după o jumătate de secol s-a reîntors în patrimoniul Româ-niei. Luni, 22 august, la Man-galia a avut loc ceremonia de predare–primire dintre Centrul de Conservare I.E. Grabar din Moscova și Muzeul Callatis. Papirusul s-a întors acasă în trei cutii conținând 154 de fragmente, foarte greu descifrabile după cum spun specia-liștii. Se văd câteva rânduri cu litere grecești și din câte se pare, este vorba despre un document juridic al unui de-funcț, ale cărui oseminte au fost descoperite odată cu pa-pirusul.

ROMÂNIA A DUBLAT NUMĂRUL DE BURSE PENTRU TINERII DIN MOLDOVA

Numărul burselor de studii acordate de statul român pen-tru elevii și studenții din Mol-dova s-a dublat, de la 2150 la 5000, a anunțat zilele trecute șeful Departamentului pentru Relația cu Românii de Pretutin-denii, *Eugen Tomac*, citat de agenția Mediafax. A doua se-siune pentru obținerea burse-lor este deschisă tuturor dori-torilor, dar bursele vor acoperi doar taxa de școlarizare, ca-zarea la cămin și reducerile care se aplică general elevilor și studenților.

**„STEAGUL LUI ȘTEFAN CEL
MARE”, EXPUS LA CHIȘINĂU**

Broderia liturgică bizantină cunoscută sub denumirea de „Steagul lui Ștefan cel Mare” va fi expusă, din 27 august și până pe 10 septembrie, la Mu-zeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei din Chișinău, informează Secția Educație, Relații Publice, Mar-keting și Organizare Expoziții al Muzeului Național de Istorie a României (MNIR). Orga-nizată în jurul celei mai valo-roase piese din patrimoniul cultural al României prezenta-te până acum în capitala Re-pubblicii Moldova, expoziția, cu o tematică istorică, este toto-dată prima de acest fel reali-zată de România la Chișinău în ultimii 15 ani, celebrând 20 de ani de la declararea inde-pendenței Republicii Moldova.

Nicolae-Dan Constantin, noul consul gerant interimar român de la Seghedin

După încheierea misiunii diplo-matice, la sfârșitul lunii iulie, a do-mnului *Radu Florea* de la Consula-tul General al României de la Se-ghedin, funcția de consul gerant in-terimar a fost ocupată zilele tre-cute de domnul *Nicolae-Dan Con-stantin*, care din martie a activat deja ca și consilier diplomatic la Consulatul General al României la Seghedin. Nicolae-Dan Constantin s-a născut în București, în anul 1965. A absolvit Facultatea de Teh-nologia Construcțiilor de Mașini, specializarea mașini-unelte, la In-stitutul Politehnic din București în anul 1990, și Facultatea de Drept,

Universitatea Româno-Americană din București, în anul 2004.

Lucrează în Ministerul Afaceri-lor Externe al României începând din anul 1995, fiind referent de spe-cialitate III. În perioada 2000–2004 a activat ca secretar III în cadrul Misiunii Permanente a României la Viena. Înainte de venirea sa la pos-tul din Ungaria, a fost consilier di-plomatic la Direcția Generală Re-surse Umane a MAE.

Noul consul gerant interimar Nicolae-Dan Constantin vorbește fluent limba engleză, dar mai cu-noaște și limbile germană și rusă. Este necăsătorit.

Într-un număr viitor vom publi-ca un interviu amplu cu noul con-sul gerant interimar, Nicolae-Dan Constantin. R.P.

Fanfara din Curtici la Festivalul ZENIT 2011

Săptămâna trecută a avut loc la Bichișciaba cea de-a XXV-a edi-ție a întâlnirii internaționale a fan-farelor, cunoscută sub numele ZENIT. Festivalul organizat de Casa Tineretului din Bichișciaba a invitat la un loc iubitorii de muzi-că de fanfară, muzicieni de mai multe naționalități din țară și din țările învecinate, din Slovacia, Ger-mania și România. Mulțumită co-laborării organizatorilor cu Auto-guvernarea Românească din Bi-chișciaba, la festival a participat și în acest an o fanfară din Curtici.

Fanfara românească a bisericii baptiste din Curtici, Fanfara Maranatha Brass Band a cântat în prima zi a festivalului, pe 18 august, oferind publicului melodii din repertoriul lor diversificat, por-nind de la stiluri clasice până la prelucrări contemporane. Festiva-lul Internațional ZENIT s-a desfășurat pe parcursul a trei zile, în perioada 18–20 august, în centrul orașului Bichișciaba, ediția 2011 încheindu-se cu un spectacol de gală și programul oaspeților din Slovacia. Rita Pățaș

Consulatul de la Julia va fi închis săptămâna viitoare

Consulatul General al României de la Julia va fi închis în perioada 29 august–2 septembrie. Pentru urgențe și informații puteți apela la telefon +36/30-635-7181. În această perioadă, problemele ur-gente sau cazurile deosebite vor fi

preluate de către Consulatul Ge-neral al României la Seghedin (str. Kelemen nr. 5, telefon: 06-62/424-430), ne-a informat *Călin Cămă-rășan*, consul general al României la Julia.

A.C.

Alexandru Nemeș (1955–2011)

Un accident tragic de mași-nă a curmat săptămâna trecu-tă viața celui care a fost Ale-xandru Nemeș, președintele Au-toguvernării Românești din Vecherd.

Cel mai mic din cei șase co-pii ai familiei lui Gheorghe Nemeș și Iuliana Rab, a lucrat ca administrator la primăria din satul său natal, făcând naveta zilnic în localitatea vecină, Jaca, unde s-a stabilit cu familia sa. Accidentul de mașină l-a sufe-rit tocmai mergând spre casă de la locul de muncă, pe un drum foarte bine cunoscut de el.

Primele patru clase ale școlii generale românești le-a urmat în satul natal, iar clasele su-perioare la școala din Jaca. De la 14 ani a lucrat alături de ta-tăl său la cooperativa agricolă, între timp obținând calificarea de șofer profesionist. Din 1992 a fost administrator la primă-ria din Vecherd, iar de la pri-mele alegeri minoritare din 1994 a fost membru al Auto-guvernării Românești din Vecherd. Timp de mai mulți ani a fost și membru în Autoguver-narea pe Țară a Românilor din Ungaria, iar din ianuarie a ace-sui an a fost membru al Auto-guvernării Românești din Jude-țul Bihor.

Trupul neînsuflit al lui Ale-xandru Nemeș a fost așezat luni, 22 august, la loc de odih-nă veșnică în cimitirul din Vecherd, fiind înmormântat de preotul ortodox Ionuț Negrău.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!

„O renaștere națională a unei etnii nu poate exista fără o redeșteptare culturală”

Convorbire cu dr. Maria Berényi despre cărți, români și identitate

(Urmare din pag. a 3-a)

– Cele mai multe documente le-am obținut din arhivele ungare și din presa vremii. Aici mă refer la presa românească și maghiară din Transilvania și Ungaria. Bineînțeles am studiat foarte multe lucrări apărute pe acest subiect, care au apărut la București și în alte părți.

– Majoritatea românilor din România, fie intelectuali sau simpli turiști, care trec prin capitala Ungariei nu știu aproape nimic despre moștenirea românească din Budapesta. În afară de această carte-album, cum s-ar mai putea difuza aceste informații pentru publicul larg?

– Eu așa cred că ar trebui să se facă niște filmulețe, care ar trebui postate pe internet. Agențiile turistice române să facă niște pliante, să atragă atenția turiștilor români la acele zone, centre ale Budapestei, care au tangențe cu istoria și cultura comunității seculare românești din capitala ungară.

– La ce lucrați acum? Știți deja care va fi următoarea carte pe care o veți scrie?

– Lucrez la mai multe proiecte. Aș aminti dintre acestea trei, pe care aș dori să le realizez în viață. Doresc să întocmesc un dicționar sau o enciclopedie a personalităților marcante ale românilor din Ungaria, din secolele 18–20. De mulți ani cercetez istoria învățământului confesional românesc din Ungaria. Aș vrea să public o monografie mai amplă pe acest subiect.

De decenii de-a rândul studiez istoria coloniilor grecești și macedoromâne din Ungaria. Dorința mea ar fi ca aceste informații despre acest neam să le public într-un volum mai amplu.

– Credeți că rezultatele cercetărilor dumneavoastră sunt folosite și pentru întărirea sentimentului identitar al comunității românești din Ungaria?

– Trăiesc de-o viață din citit și scris. Din biblioteci, arhive prăfoase, manuscrise, presa vremii. Precum trec anii, îmi dau seama că ar trebui să ne naștem bătrâni și să tot întinerim, cum spune undeva Eugen Ionescu, unul dintre cei care a pus în cauză lanțul în care e prinsă viața omului. Identitatea nu este una dată, noi suntem care trebuie să o constituim, noi trebuie să alegem din comoara extraordinară pe care ne-au lăsat-o predecesorii noștri. Într-un secol al vitezei, unde apar schimbări la fiecare pas (de mentalitate, de sistem de apreciere al valorilor), nicio clipă nu putem renunța la moștenirea noastră culturală. O renaștere națională a unei etnii nu poate exista fără o redeșteptare culturală. Un om care nu-și cunoaște istoria, manifestările artistice ale semenilor săi, tradițiile, obiceiurile, nu se poate regăsi pe sine. Nu are unde să ajungă, dacă nu știe de unde a plecat și, mai ales, cu ce a plecat înzestrat în drumul vieții. Conștiința națională înseamnă mai întâi recunoștință și respect înaintașilor.

lor, apoi răspunderea și grija urmașilor. Este vorba aici despre capacitatea noastră de a ne construi relația cu trecutul și, prin aceasta, cu noi înșine. Trecutul rămâne o parte a ființei noastre. Nevoia de a pune ordine în trecut e la fel de necesară ca ordinea prezentului și ca buna pregătire a viitorului. Nu pentru că *scripta manent*, ci pentru că scrisul înseamnă mult mai mult decât ceea ce rămâne. Înseamnă analiză, sinteză, generalizare și abstractizare. Înseamnă deschidere spre viitor. Înseamnă proiect. Scrisul va sta drept mărturie urmașilor despre spovedania pe care ai făcut-o când hârtia a devenit aliatul gândurilor tale.

Și în epoca internetului – de care mă folosesc și eu zilnic – trebuie să credem în Galaxia Gutenberg, adică în lumea Cuvântului. În cazul cărții, trebuie acceptat faptul că lumea modernă îi datorează enorm și că, aproape sigur, umanitatea va continua să beneficieze de serviciile ei. O lume fără cărți este greu de imaginat, chiar dacă tentațiile imediatului par a ne contrazice. Era imaginii nu va putea evita cuvântul și nici exclude un tezaur devenit patrimoniu al umanității. Prin carte comunicăm cu cei dinaintea noastră, dar și cu cei care nu s-au născut încă. Cred – mai precis aș vrea să cred – că și cărțile mele ajută la întărirea conștiinței naționale și identitare a comunității românești din Ungaria.

E. Iova

Vernisajul expoziției de icoane pe sticlă de la Jaca

Joi, 18 august, în prezența Preasfințitului Părinte Siluan, Episcopul românilor din Ungaria, a preotului Cosmin Pop și a preotesei Irina Ecaterina Pop, la Castelul Rhédey din Jaca a avut loc încheierea oficială a celei de-a IV-a ediții a Taberei de iconografie și de învățare a limbii române, precum și vernisajul expoziției de icoane pe

sticlă, realizate cu acest prilej de copiii participanți la tabără. La acest moment festiv, dedicat în special copiilor din tabără, alături de Preasfințitul Siluan au onorat cu prezența și alți preoți, primarul localității, reprezentanți ai școlilor din Jaca și Furta, doamna Kun Margit, președintele Asociației „Pentru viitorul localității Jaca” cu

sprijinul căreia s-a reușit să se înfăptuiască și anul acesta tabăra, și părinții, care au venit să vadă rodul muncii copiilor lor. Activitatea taberei a fost încununată pe 22–23 august, de un pelerinaj la mănăstirea Izbuc, la care au luat parte toți copiii participanți la tabără.

A.B.

Pe scurt...

FURTA

Școala generală din Furta caută un profesor de limba română și limba engleză sau germană. Informații suplimentare pot fi primite de la direcția școlii, Szarka Istvánné, la numărul de telefon 06-54/441-415 sau la 06-30/427-7065.

LEUCUȘHAZ

După ce pe 23 iulie comuna bichișeană a semnat, la Dorobanți, actul de înfrățire a celor două localități, semnarea în Ungaria a acestui act a avut loc pe 20 august și la Leucușhaz. Cu ocazia Zilelor Satului, la Leucușhaz au evoluat ansambluri folclorice din localitatea proaspăt înfrățită, Dorobanți.

JULA

Grădinița din Orașul Mare Românesc din Jula și-a deschis porțile pe 22 august. Cei mai mici copii care au fost înscriși în primăvară la grădiniță, vor face cunoștință cu grupele lor de la 1 septembrie. Părinții a 14 copii în vârstă de 3 ani au ales Grădinița Românească din Jula.

CHITIGHAZ

Festivitatea de finalizare a proiectului TIOP-1.1.1-07 „Dezvoltare pe undă largă în limbile română și maghiară” va avea loc pe 31 august, în cantina școlii generale Márki Sándor. Primăria din Chitighaz a câștigat acest proiect amplu de dezvoltare a infrastructurii informatice în școlile din localitate.

JULA

În ultima zi a vacanței de vară, pe 30 august, va avea loc serbarea de deschidere a anului școlar la Școala Generală și Liceul „Nicolae Bălcescu”. Festivitatea se va desfășura cu începere de la ora 16.00, în sala de teatru a Centrului Cultural Românesc. Prima zi a anului școlar 2011/2012 va fi 1 septembrie, iar primele ore de studii vor începe la ora 8.00.

OTLACA-PUSTĂ

Primăria comunei Otlaca-Pustă va organiza în această toamnă, în zilele de 1–2 octombrie, sâmbătă și duminică, o nouă ediție a Festivalului Jumărilor. Cele două zile de festival vor oferi vizitatorilor numeroase programe distractive, concursuri de gătit, concerte de muzică ușoară.

Creștinul n-are voie să iasă din tiparul pe care îl lasă Dumnezeu

– Am mai fost de trei ori la Micherechi, și atunci când am fost pastor la Almaș am venit cu o formație. Din punct de vedere social sunt pensionat de Cultul Baptist, dar slujesc încă în cinci biserici din județul Arad, una din Comunitatea Baptistă de Arad și trei din Comunitatea Baptistă de Sebiș. În anumite circumstanțe pot să vin astăzi și la Micherechi.

– Ați vorbit astăzi după-masă despre „Psalmul Vieții”. Ce cuprinde acest Psalm?

– Psalmul Vieții este felul în care Dumnezeu organizează viața unui creștin. Pe primul plan, Dumnezeu consideră viața spirituală, duhovnicească. Dumnezeu călăuzește pe creștin în viața socială, economică. Concluzia este că omul care se poartă așa nu se clatină niciodată. Orice inversiune aduce cu sine urmări care nu pot fi dintre cele mai plăcute. Fiul risipitor este un exemplu,

Biserica Baptistă din Micherechi a întâmpinat recent un alt pastor român la serviciile divine de duminică. Pastorul Vasile Conțiu din Pâncota, care slujește în cinci biserici din județul Arad, a fost invitat de micherecheni să le vestească Cuvântul Domnului. În cadrul serviciilor divine din 14 august, pastorul Conțiu a atras atenția credincioșilor baptiști la importanța trăirii după voia lui Dumnezeu. Cu pastorul român am stat de vorbă despre „Psalmul vieții”, care i-a fost subiectul predicii de după-masă.

Foto: Cristian Ruja

care a vrut întâi viața economică, a avut o parte socială, după care a pierdut-o și până nu a refăcut ordinea nu a fost regulă în viața lui.

– Ce credeți, care este situația cu aceste aspecte ale

vieții creștine în viața creștinului de azi?

– Orice modificare aduce după sine consecințe. Noi n-avem voie să ieșim din tiparul pe care îl lasă Dumnezeu, pentru ca să nu apară lucrurile neplăcute.

Noi nu avem voie să schimbăm. Omul duhovnicesc nu poate fi judecat, el are o relație strânsă cu Dumnezeu, atât în partea spirituală, control și în partea socială, control și în partea economică. Dumnezeu

spune că „voi sunteți martori ca și Fiul meu, voi sunteți martori ca și Duhul Sfânt”. Și noi, pocăiții suntem cei care din fii răzvrățiți fiind înfiați, am fost puși să fim împotriva celor ce au rămas și rămân răzvrățiți până la capăt. Noi avem rezolvată problema păcatului, avem înfierea, avem un alt statut și Dumnezeu ne va folosi ca martori. În primul rând ar trebui să ne fie milă de cei care nu sunt pocăiți, să-i ajutăm ca să poată să îl cunoască pe Domnul să le vestim Cuvântul Lui. Noi de fapt, nu putem mântui pe nimeni, Dumnezeu mântuie oamenii, dar noi trebuie să vorbim despre Mântuirea care Dumnezeu o dă prin credință, să le prezentăm pe Domnul Isus Cristos ca singurul Care are Mântuirea. După aceea nu rămâne decât să ne uităm că Dumnezeu spune că cu ajutorul Duhului Sfânt Biserica crește și numeric, dar și calitativ.

Rita Pătaș

Fanfară din Lugoj la Biserica Baptistă din Micherechi

Biserica Baptistă din Micherechi va avea oaspeți din Lugoj în dimineața zilei de 4 septembrie. În cadrul serviciului divin de dinainte de masă, Fanfara Bisericii Baptiste „Harul” din Lugoj îl va sluji pe Domnul prin intermediul muzicii, fan-

fariștii fiind însoțiți la Micherechi de pastorul Ionel Tuțac, secretarul general al Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România. În prezent, Fanfara Bisericii „Harul” din Lugoj este formată din 30 de instrumentiști și dirijori. Scopul aces-

tei formații muzicale este ca prin intermediul muzicii să-L aducă pe Isus Hristos în inimile oamenilor și să aducă laudă Domnului. Serviciile divine vor începe înainte de masă la ora 9.00 și după-masă la ora 17.00.

R.P.

Evangelizare la Micherechi

La sfârșitul săptămânii, în zilele de 27–28 august, Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi organizează servicii divine speciale de evangelizare. În zilele de vineri și sâmbătă, cu începere de la ora 18.00, biserica va primi în mijlocul ei oaspeți din România, care vor sluji Domnului prin predică și cântări de laudă.

Vineri seara va vesti Cuvântul lui Dumnezeu pastorul Dănuț Crișan de la Arad, fiind însoțit de un grup de închinare, iar sâmbătă va predica pastorul bisericii gazde Durkó Albert, iar Ligia Bodea din Oradea îl va sluji pe Dumnezeu prin cântecul ei la vioară.

R.P.

Daniela Mehedinți Psalm

Ce sunt eu, ca să-Ți pese de mine, Dumnezeule?

Nimic nu sunt...

O fărâma de tină.

Și ce-ai pus în mine ca să mă bagi în seamă?

Ai pus un strop de soare,

Sau crâmpoie de rai...?

Când răsar zorile, dimineața,

Când ochii mei se-ntorc iar spre lumină,

Atunci îți simt iubirea, și-aud

Susurul blând al salutului Tău.

Ce sunt eu, să mă iubești în fiecare zi, Isuse?

Să-Ți simt în fiecare clipă trecătoare nemurirea!

Ce sunt eu, să-mi ierți păcatele, Doamne?

Nimic nu sunt...

O fărâma de tină

Un strop de rouă,

Nimic.

Dar un nimic în care-ai pus

Tot ce ai Tu mai scump:

Iubirea!

Împrumutați cărți și CD-uri creștine românești!

Publicațiile pot fi împrumutate
la sediul
Uniunii Culturale a Românilor
din Ungaria

PS Siluan în pelerinaj

În perioada 12-15 august, Corul „Armonia” al Catedralei Vechi din Arad, condus de *prof. Ovidiu Boar*, însoțit de Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, a efectuat un pelerinaj la mănăstiri din România, din cadrul mai multor eparhii: Arhiepiscopia Timișoarei, Episcopia Caransebeșului, Episcopia Severinului și Strehaiei și Arhiepiscopia Craiovei. Pelerinajul s-a înscris în seria de activități pastoral-misionare comune, desfășurate în eparhiile surori aflate lângă granițele celor două țări, România și Ungaria. Domnul profesor Ovidiu Boar și membri ai corului de la Arad, participă săptămânal la repetiții efectuate cu corul credincioșilor din Micherechi, în scopul revigorării și la românii ortodocși din Ungaria a activității corale, specifice Bisericii Ortodoxe în general.

Grupul de pelerini la Mănăstirea Timișeni

Croazieră pe Dunăre, lângă Orșova

Slujire în Mănăstirea Lainici

La slujba de priveghere de la Mănăstirea Teiuș

Sărbătoarea hramului la biserica din Săcal

Biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Săcal o are ca ocrotitoare și pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria, care a fost cinstită la sfârșitul săptămânii trecute, în a zecea duminică după Rusalii. La Praznicul Adormirii Maicii Domnului în fiecare an mii de pelerini se duc să-și găsească liniștea sufletească la sfintele biserică și mănăstiri, cerând prin rugăciune ajutorul Născătoarei de Dumnezeu, care „întru adormire lumea nu a părăsit”. Astfel, duminică, 21 august, la o săptămână după sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, și biserica ortodoxă din Săcal a îmbrăcat haină de sărbătoare, dovedindu-se neîncăpătoare. Atât credincioșii din Săcal cât și cei veniți din Oradea, Chișineu-Criș, Pilu și Jula, au luat

parte la Sfânta Liturghie Arhierască, săvârșită de Preasfințitul Părinte Episcop *Siluan*, în fruntea unui sobor de preoți, aducând astfel o bucurie atât enoriașilor cât și oaspeților prezenți. Din soborul preoților a făcut parte protopopul *Origen Sabău*, părințele protosinghel *David*, părintele secretar eparhial *Teodor Vid*, preotul *Con-*

stantin Ciobanu, preot militar la Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă” din Brașov, aflat în trecere la comunitatea românească din Ungaria și preotul *Ionuț Teodor Negrău*, parohul Săcalului. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de un grup de tineri cântăreți de la parohia Pilu, din județul Arad.

(Cont. în pag. a 10-a)

Familia Ruja și-a botezat primul copil

Botezul este o trecere de la robia păcatului la libertatea harului pe care o primim prin sfântul botez. Botezul se face prin scufundare în apa sfințită, care ne duce cu gândul mai înțâi la Dumnezeu, pentru că botezul se face în numele Sfintei Treimi. Momentul cel mai frumos din taina botezului ortodox îl constituie ungerea cu mirul bucuriei urmat de scufundarea în apa sfințită și încheiat cu taina mirungerii cu Sfântul Mir.

Primul copil al părinților *Csaba Ruja* și *Malvina Papp Ruja*, fetița *Sofia*, a

fost creștinată în spiritul credinței ortodoxe, duminică, 14 august, la biserica ortodoxă română din Micherechi. Taina Sfântului Botez a fost oficiată de către părințele paroh *Ioan*

Bun. Nașii *Tiberiu Ruja* și *Reca Ruja* au fost pe tot parcursul ceremoniei atenți la cea căreia i-au devenit părinți spirituali. Ei sunt cei care o vor purta pe brațe spre credință. A.C.

Vlăduț la pescuit

Vlăduț pescuia singur pe malul unui lac. Curios, prietenul lui îl întreabă:

- Are balta pește?
- Are, da-i acoperit de apă!

Papagalul

După ce o vară întreagă copilul l-a rugat să-i cumpere un papagal, tatăl merge în sfârșit la magazinul de animale.

- Aș dori papagalul acela frumos. Cât costă?
- Acela e un papagal deosebit, răspunde vânzătorul, și costă 500 de lei. Știe românește foarte bine și învață încă o limbă străină.
- Atunci dați-mi-l pe acela mai urât.
- Acela costă 1000 de lei. Știe românește și traduce la perfecție din încă 4 limbi străine.
- Atunci dați-mi-l pe cel din colț, cel mai amărât și pricăjit.
- Papagalul acela costă 4000 de lei.
- Ce? De unde până unde atâtia bani pe un papagal?
- Ce știe să facă?
- Nu știu, dar ceilalți doi îi spun „profesore”.

UNEȘTE ȘI COLOREAZĂ!

Unește punctele și află ce cadou poți face mereu persoanelor dragi! Colorează apoi desenul.

Întâlnire de promoție la Liceul „Bălcescu” din Jula

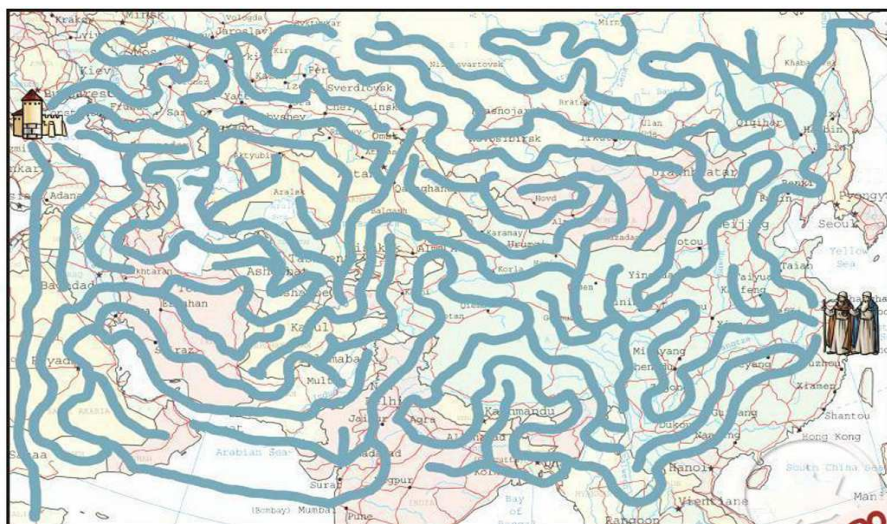
Sosiți din mai multe locuri ale județelor Bichiș și Bihor, absolvenții Liceului „N. Bălcescu” din Jula, promoția 2002–2006, și-au dat întâlnire sâmbătă, 6 august, în fosta lor instituție. Organizatoarea evenimentului din Jula, *Anita Berényi* a fost ajutată de colega sa de clasă *Adriana Rocsin*.

„Am fost o gașcă foarte bună, ne-a spus organizatoarea Anita, care s-a ținut de cuvântul său, rostit la serbarea de bun rămas din anul 2006, că o să organizeze din cinci în cinci ani întâlnirea de promoție. În luna aprilie a anului curent am început organizarea întâlnirii. Am trimis 27 de invitații prin e-mail, după care am așteptat răspun-

surile de la ei. În scrisoare, i-am rugat să-mi transmită mesaje dacă pot sau nu participa. A sosit ziua mult așteptată. Dintre cei 27 de colegi au participat 20, patru persoane mi-au semnalat că din anumite motive nu pot fi prezenți, iar despre trei colegi nu am avut informații. Când am precizat locul și data întâlnirii, ne-am înțeles să facem o întâlnire fără soți sau soții (în cazul celor care s-au căsătorit deja). La ora 17.00, în fosta sală de studii, diriginții *Mariana Oros Martin* și *Maria Oroian* au ținut un scurt discurs de bun venit, după care au strigat catalogul. Fiecare a evocat cele mai importante date din viața lui, astfel

făcând pași spre trecut. De la ora șapte fără un sfert ne-am așezat la o cină comună, după care s-au depănat tot felul de amintiri, în special hazlii, din perioada școlii, ce realizări au obținut atât profesionale cât și familiale. Pe parcursul serii, stând la un pahar de vorbă, am ajuns la concluzia că peste cinci ani, promoția 2002–2006 cu siguranță din nou își va da întâlnirea”, ne-a mărturisit organizatoarea Anita Berényi, care actualmente îndeplinește funcția de economistă la Primăria din Jula, iar din luna septembrie începe studiile de masterat la Facultatea de Științe economice „Szent István” din Gödöllő. A.C.

Drumul spre Constantinopol

Ajută-i pe călugări să găsească drumul din China până în Constantinopol!

MEKI.RO

– De ce ai ales cu doi ani urmă să-ți continui studiile în România?

– Atunci, în anul patru la Liceul „Bălcescu” mi-am pus întrebarea „unde mai departe?”. Îmi plăcea foarte mult și psihologia. Mi-am depus dosarele și la Seghedin, și la Arad. Am vrut să încerc și una și alta. Îmi plăcea designul și mă uitam la televizor cum se inventează și se amenajează în interior și altele. Numai că știam că nu am bazele pentru desen. Cu toate că am fost admisă la Seghedin, la psihologie, am încercat și la Arad. Înainte de examenul de admitere de la Arad, am făcut trei săptămâni de cursuri de desen, zilnic, de dimineața până seara. Am mai făcut o săptămână de verificare, iar apoi la examen am reușit printre primii 10. După ce am fost admisă la Arad, am rămas acolo. Pot să spun că m-am acomodat foarte repede și îmi place foarte mult la Arad, dar la această facultate este exagerat de mult de lucru și de învățat. Avem un profesor cam sever și ne dă foarte multe proiecte de făcut. Facem multă practică, desene, desene tehnice, machete. Cu domnul Onisim Colta și o altă profesoară facem picturi. Dar, bineînțeles, se învață și teorie, de la istoria artei, limbi

„La Arad mă simt ca acasă...”

Interviu cu studenta româncă Iuliana Machhour

Iuliana cu mama sa, Stella Nicula Machhour

Ne bucură faptul că putem prezenta mereu în aceste pagini tineri talentați și valoroși ai comunității noastre, de care ne putem mândri și care ne aduc cinste nu numai în Ungaria, dar și în România sau în străinătate. De data aceasta vom sta de vorbă cu studenta **Iuliana Stella Machhour**, care după absolvirea Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula a ajuns studenta Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, la Facultatea de Design ambiental și de produs. Din toamnă va intra în cel de-al treilea an, anul licenței, iar despre realizările de până acum și planurile de viitor am stat de vorbă cu Iuliana la ea acasă, la Jula.

străine, până la ergonomie și multe altele.

– Ai spus că faceți multă practică și aveți exagerat de mult de lucru, însă sună foarte atrăgător pentru cineva din afară. Tu ești mulțumită cu facultatea?

– Da, într-adevăr, este mai mult decât m-am aș-

teptat, dar este foarte fain, pentru că pot să învăț orice, lucruri foarte variate. Este interesant. Deoarece eu nu am absolvit un liceu de arte, înainte să aleg această facultate, am discutat cu profesorii de acolo cum aș putea să mă acomodez, să mă descurc fără o școală de artă. Atunci ei m-au încurajat că pot să fac față cu răbdare multă și muncă multă. Eu vroiam mai mult ambiental, dar când am văzut că facultatea de design este și ambiental și de produs, am decis să încerc și să văd ce-o să fie. Îmi place mult de tot și mă descurc foarte bine. Ba mai mult, la sfârșitul fiecărui semestru se organizează expoziții într-o galerie din centrul Aradului din lucrările celor mai buni studenți, printre care mă aflu și eu, iar acolo îmi sunt expuse mereu și lucrările mele.

– Înseamnă că ești atrasă mult de artă, dar cu siguranță ai și o ramură preferată. Care este?

– Cel mai mult îmi place să pictez, să desenez diferite lucruri. Acest domeniu mă atrage mai mult. Dar îmi place să fac și proiecte, să inventez diferite lucruri, să fac amenajări prin casă. În ce privește subiec-

tul picturilor, mai mult îmi place natura. Îmi place să desenez diferite animale, plante. Desenez cu răbdare și cu multă plăcere.

– Ce înseamnă să studiezi la Arad ca româncă din Ungaria?

– Cu toate că se știe că sunt româncă, îmi zic „unguroaica”, fiind din Ungaria. Atmosfera este superbă, profesorii sunt foarte buni. Chiar și cu colegii mă înțeleg foarte bine. Mă simt ca acasă. Vorbesc cu profesorii și cu colegii ca și cu cei mai buni prieteni. Toată lumea întreabă de ce știu așa bine românește, iar eu le răspund că de mic copil vorbeam foarte mult românește, cu mami, cu bunicii și familia. La Facultatea de Design suntem amestecați, sârbi, slovaci, unguri, români și nu ne punem problema care ce naționalitate are. Astăzi nu mai stau în Arad, ci fac naveta zilnic din Jula, însă când eram la Arad, ieșeam mereu cu prietenii la cinema, la cofetărie, în centru, pe malul Mureșului. Până ești studentă, ești în gașcă. După facultate o să vezi numai muncă, muncă, muncă, nici chef, nici gașcă. Deocamdată îmi place viața aceasta.

– La ce te aștepti pentru

anul trei, pentru că este ultimul an înainte de masterat?

– Un pic mi-e frică de anul trei, știind că am licența și o să fie foarte mult de lucru cu licența. În plus, pentru că fac paralel cu designul și pedagogia, o să dau două licențe. Mă tot gândesc ce să aleg pentru licență, dar nu sunt încă decisă. În ce privește masteratul, deocamdată la Arad nu există, dar se plănuiește să se aducă. Până atunci, pentru masterat trebuie să mergi la Timișoara. Condiția de a porni masteratul înseamnă trei ani, pentru care au terminat facultatea. Eu sunt în a doua tură. Mai trebuie încă un an după ce termin eu ca să se pună condiția masteratului. Ori aștept un an și mai fac o facultate la Arad, ori mă duc la Timișoara. Depinde ce ne vor comunica oficial facultatea și profesorii.

– Deoarece în România anul școlar începe și se încheie cu o lună mai târziu decât în Ungaria, tu ești în toiul vacanței de vară. Cum îți petreci vacanța?

– Mă bucur că am mai mult timp să citesc, să fac goblene, dar am și o grămadă de proiecte de finalizat pentru școală. Când sunt la școală nu prea am timp liber, trebuie să lucrez, să fac schițe, să învăț în continuu. Însă în vacanță îmi place să mă recreez și atunci desenez. Când am chef, desenez de dimineața până seara, dar când nu am nicio idee, îmi pun schițele la o parte. Iar când îmi țicnește o idee, mă pun repede pe treabă s-o fac. Trebuie să găsesc punctul de plecare, după aia merge ușor. Uneori este mai greu, alteori mai ușor să-l găsesc, dar oricum îl găsesc...

După obținerea diplomei, Iuliana va deveni un designer, care amenajează interioare și exterioare, plus un designer de produse, la care să vă adresați cu încredere de pe acum, creațiile ei fiind apreciate deja de specialiștii arădeni și nu numai, dar pot fi văzute și de românii din Ungaria. Iuliana a realizat în primăvară și invitațiile serbării de rămas bun și unul dintre tablourile absolvenților Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula.

Rita Pățaș

Proiectul „Jucărie din lemn”

„În biserică, muzica se întâlnește cu dumnezeirea”

Interviu cu profesorul Ovidiu Boar, dirijorul corului ortodox din Micherechi

Oamenii au nevoie de muzică, de comunicare

În condițiile de astăzi, când piața muzicală și programele diferitelor posturi de radio și televiziune sunt invadate de manele și alte genuri de muzică specifice altor zone, sunt totuși locuri unde muzica corală mai există, este apreciată și prinde rădăcini, deoarece ea transmite mesaje extraordinare și, în primul rând, acea armonie care se creează între voci, între spectator și artist, în starea aceea de bine, de confort, dată de sonoritate. Intervine apoi, foarte important, comunicarea între oameni cu diferite nivele de cultură, cu un țel unic, omogenizare, uniformizare, ca în final să scoată esența partiturii. Oamenii au nevoie de această stare de bine, de comunicare, și revin asupra acestui aspect. Astfel și în localitatea Micherechi, o mână de oameni dornici să învețe să cânte, membri ai bisericii ortodoxe române din localitate, susținuți fiind de preotul paroh Ioan Bun și de PS Episcop Siluan, se adună în fiecare luni seara, pentru a învăța să cânte.

La toate corurile există o comuniune de frățietate

Corul s-a încheiat la inițiativa și cu binecuvântarea Preasfințitului Siluan, Episcopul românilor din Ungaria, care se implică într-un mod deosebit în activitatea corală, participând chiar, dacă timpul îi permite, la toate repetițiile corale. Despre importanța înființării acestei grupări, Preasfinția Sa ne-a spus următoarele:

– Această activitate corală este specifică în biserică ortodoxă și este foarte importantă. Pe de-o parte, aici, la Micherechi este o parohie cu un potențial important și o parohie în care sunt mai mulți credincioși pe care i-am cunoscut și care sunt apropiați și de sufletul meu, iar pe de altă parte, aici, în localitate există grupări neo-protes-

De la începutul lunii februarie a anului curent, la inițiativa și cu implicarea Preasfințitului Părinte Episcop Siluan, în parohia Micherechi a luat ființă un cor al credincioșilor ortodocși români, instruiți de maestrul Ovidiu Boar, membru al Filarmonicii de Stat din Arad și dirijor al mai multor coruri din județul Arad. Deși o asemenea inițiativă întâmpină de obicei multe dificultăți, iată că la doar câteva luni de la momentul înființării lui, prin munca susținută și competență a domnului Boar și a coriștilor din Micherechi, dar și prin sprijinul binevoitor al unor coriști din Arad, activitatea corală românească de la Micherechi începe să aducă frumoase roade. Axat în principal pe învățarea cântărilor de la Sfânta Liturghie, corul din Micherechi, care se reunește săptămânal, pentru o repetiție de două ore, a reușit nu doar să pună în valoare talentul și munca acestor oameni, ci și să formeze o „echipă” de lucru.

tante, care își desfășoară activitatea cum găsesc dumnealor de credință. Adică este o activitate misionară creștină din multe puncte de vedere și am zis că trebuie întărită și din punctul nostru de vedere, al bisericii ortodoxe, această activitate frumoasă. Acesta a fost începutul. A fost un început mai greu, pentru că s-au găsit cu dificultate membrii care să cânte în corul respectiv. Însă înainte de a porni acest cor la un nivel mai organizat cu un profesionist, am mai avut o experiență interesantă cu românii din Micherechi, care mi-a dat un imbold de a purcede înainte la înființarea acestuia. Înainte de sărbătoarea Nașterii Domnului din anul trecut, împreună cu câțiva tineri și credincioși din Micherechi, am pregătit în perioada postului Crăciunului câteva colinde. Nu am făcut foarte multe repetiții, totuși serbarea care a avut loc de Crăciun, pe noi ne-a încurajat foarte mult, iar când ni s-a ivit această posibilitate am purces la acest moment. La toate corurile există și o comuniune de frățietate care se creează între membrii co-

rului: se cunosc oamenii mai bine, își exersează anumite talente și, în principal, darul acesta al cântării și își pun în valoare vocea pe care le-a dăruit-o Dumnezeu și se simt bine împreună.

Muzica corală în biserică

Participând la una din repetițiile corului din Micherechi l-am rugat pe dirijorul Ovidiu Boar să ne măr-

turisească ce șansă și ce perspective vede în acest cor.

– Șansa e biserică. Credința omului nu i-o poate lua nimeni și credința încă mai există: în Dumnezeu, în speranță, în mai bine. Iar în biserică muzica se întâlnește cu dumnezeirea. Cu ajutorul Preasfințitului Părinte Episcop Siluan am reușit să demarăm acest proiect și intenționăm să reactivăm mișcarea cora-

lă de amatori a minorității ortodoxe române din Ungaria. Nădăjduim să reprezentăm cu cinste și la activitățile pe plan local ale formației corale, atât în cadrul bisericii cât și în cadrul comunității și, de ce nu, să avem o extindere mai mare și peste hotare, participând la festivaluri și concursuri internaționale de muzică corală. Din păcate, numărul coriștilor este mai restrâns aici, având în vedere și calitățile native ale componentelor corurilor, mă refer aici la voce și ureche muzicală, dar punem accent mai mult pe calitate decât pe cantitate. Decât să avem o formație numeroasă și calitatea să sufere, mai bine să avem o formație mai redusă din punct de vedere numeric, dar la un nivel mai ridicat din punct de vedere calitativ. Noul cor de la Micherechi este o formație corală clasică, cântând armonic pe patru voci, două voci de femei și două voci de bărbați, iar de sărbătoarea mare a Crăciunului intenționăm să avem „botezul” oficial al formației. Până atunci, sigur o să avem și niște ieșiri în biserică pentru acomodarea cu serviciul religios, cu preotul și cu atmosfera de la slujbă.

Anca Butar

Sărbătoarea hramului la biserică din Săcal

(Urmare din pag. a 7-a)

Această sărbătoare de la Săcal a amintit de vremea când biserică din Săcal a îndeplinit rol de mănăstire și trăiau aici călugări. Dar chiar dacă în prezent nu mai sunt monahi la parohia din Săcal, ci un preot tânăr cu soția lui, a rămas ca o amintire a vremurilor nu demult trecute și această sărbătoare închinată mănăstirii și Adormirii Maicii Domnului, deoarece hramul împlinește același rol în viața bisericii ca și îngerul păzitor în viața particulară a credincioșilor. Astfel, și Maica Domnului este paznicul acestei biserici, Ea veghează neîncetat pentru trăinicia bisericii în istorie, căci aceasta priveghează continuu la viața

spirituală a credincioșilor, care vin cu regularitate în sfântul lăcaș, cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste. Ca semn de apreciere pentru munca și dăruirea de care a dat dovadă în lucrarea pastorală de când păstorește turma credincioșilor din Săcal, la finalul slujbei, Preasfințitul Siluan i-a înmănat părintelui paroh Ionuț Negrău o diplomă de vrednicie. Totodată, ca o recunoaștere pentru activitatea și truda cu care se îngrijesc de biserică și parohie le-au fost înmănat câteva diplome de merit credincioșilor și membrilor Consiliului Parohial: Ghe-orge Călugăr, Mihai Monoc, Ioan Gui, Iosif Erdei, Ioan Far și Emeric Isai.

Această frumoasă zi de sărbătoare închinată Maicii Domnului a fost onorată și de prezența domnului Călin Cămărășan, consul general al României la Jula, Samók Gyula, primarul localității Săcal și alții. După liturghie, toți credincioșii au împărtășit momente neuitate de bucurie alături de PS Siluan, gustând împreună din agapa frățească pregătită cu atâta râvnă și bucurie de credincioși. Organizarea acestei sărbători s-a realizat cu sprijinul Autogovernării Românești din Săcal, a Asociației pentru Cultură, Spiritualitate și Dezvoltare a Relațiilor Transfrontaliere din Oradea și, nu în ultimul rând, cu sprijinul credincioșilor din Săcal. Anca Butar

Cuvânt înainte de poveste*

Viețile noastre trecătoare dobândesc trăinicia idealurilor și a acțiunilor noastre care le împlinesc. Astfel, ne prelungim viețuirea, ne proiectăm peste timp visele, eforturile, așteptările, în parte realizate, în parte transmise moștenire generațiilor viitoare.

La temelia neamurilor stau oamenii.

Un neam se încheagă din viețile eferescente trecute, prezente și viitoare, aflate într-o conviețuire subtilă și sublimă, ale celor care își asumă începuturile, greutatea parcursului, euforia împlinirilor și inefabilul idealurilor. Un neam, ca și un om, depășește derularea cronologică, nu se măsoară în timp, și nici măcar în spațiu, ci în infimezimale transformări și relaționări care îl structurează și îl definesc. Un neam devine mai puternic și mai bogat la răscrucile interferențelor cu alte neamuri, pe care istoria i le hărăzește. Un neam puternic învață generozitatea și conviețuirea cu alții, mulțumind destinului și recunoscându-le celor cu care interferează, contribuția acestora la propria devenire.

Sunt fericită să constat faptul că neamul românesc a avut de-a lungul istoriei sale prilejuri nenumărate, chiar dacă de foarte multe ori dramatice, de a se raporta la culturi, civilizații, forme de organizare statale și sociale diferite de ale sale, dar, în egală măsură, înțelepciunea de a le prelucra, asimila și integra, evoluând și întregindu-și astfel caracterul și proiectele în conformitate cu propriile trăsături și interese.

Tradițional, românii

s-au raportat la capitala ungară ca la un centru cultural intelectual de prim rang. Aceștia, fie că era vorba despre românii trăitori în Ungaria, cei veniți din Peninsula Balcanică sau din România, au beneficiat de progresele și posibilitățile pe care le ofereau Buda și Pesta pentru creșterea lor culturală, științifică, economică, socială, religioasă. Ei au constituit o comunitate puternică, strânsă în jurul Bisericii Ortodoxe, cu un rang social recunoscut și integrată organic timpului său și societății multiculturale, multiconfesionale, multietnice și cosmopolite caracteristice Ungariei și capitalei sale. Disponibilitatea lor pentru comunicare și aculturație, respectul pentru societatea ungară în ansamblul său, implicarea lor civică semnificativă au făcut ca mulți dintre aceștia să devină reprezentanți de seamă ai comunității budapestane, iubiți, respectați, ascultați și comemorați peste timp.

Albumul monografic de față este un omagiu dedicat conviețuirii culturilor și aduce în atenție pe românii care au trăit sau au trecut prin Budapesta. Aceștia au ridicat ctitorii culturale, spirituale și arhitecturale care înfrumusețează și îmbogățesc patrimoniul acestui oraș. În egală măsură, ei au contribuit la transmiterea către România a unor elemente de progres științific și social, acumulate într-o capitală europeană emancipată, deschisă, aflată mai la vest, deci mai aproape de alte centre recunoscute ca modele de cultură, civilizație și

progres ale continentului, față de care românii, oriunde s-au aflat, au tânjit și s-au străduit să le cunoască și să le asimileze.

Trecând dincolo de splendoarea exterioară și pătrunzând prin zidurile frumoaselor clădiri care stau și azi mărturie, albumul spicuiește doar câteva dintre poveștile acestor români și descrie momente semnificative din viața lor, demonstrând, încă o dată, identitatea de interese și de eforturi a tuturor celor care au trăit aici în diversitate culturală autentică și stimulatoare. Exemplul lor ne-a inspirat și va continua să ne inspire pe noi, cei de azi, pentru care traiul în diversitate și libertatea de expresie a identității trebuie să reprezinte singura și naturala opțiune a spațiului comun european.

Adresez gratitudinea mea românilor din Republica Ungară pentru delicatețea, dar ferma exprimare a identității lor culturale, etnice, lingvistice și religioase, în calitate de cetățeni demni, loiali și apreciați ai țării lor, constituind astfel o punte de legătură statornică între România și Republica Ungară.

Salut activitatea deosebită a Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, a Societății Culturale a Românilor din Budapesta, felicitând-o în mod special pe doamna Maria Berényi, Director al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, pe doamna Emilia Martin, Director al Muzeului Ferenc Erkel din Julia, pentru devotamentul și contribuția determinantă la cunoașterea

istoriografiei românilor din Ungaria, în rândurile comunității, în România și în relația cu concetățenii lor. Le adresez mulțumiri speciale pentru eforturile foarte mari depuse prin implicarea personală la scrierea și editarea acestui album monografic, fără de care lucrarea de față nu ar fi existat. Transmit admirația și recunoștința mea dascălilor care se ocupă de educația în limba română la toate nivelurile la care activează și îi invit să continue să facă educație în limba română, despre limba, cultura și civilizația românească tuturor românilor care trăiesc aici. Aduc un cuvânt cald de mulțumire doamnei Mihaela Bucin, Șefa Catedrei de Limba Română din cadrul Universității din Seghedin, care a efectuat traducerea literară în limba română a textului acestui album. Adresez recunoștința mea distinsului profesor Gheorghe Petrușan pentru cariera prestigioasă de Șef al Catedrei de Limba Română din cadrul Universității din Seghedin, dar mai ales pentru menirea pe care și-a asumat-o de peste 40 de ani, și anume aceea de mentor al intelectualității românești din Ungaria, pe care a format-o și pe care o călăuzește în continuare.

Cunoașterea are nevoie de comunicare, de aceea am bucuria să mulțumesc partenerilor noștri media, și anume domnului Tiberiu Boca, Redactorul Șef al emisiunii *Ecranul Nostru*, magazinul cultural în limba română a Televiziunii Publice Maghiare, doamnei Eva Iova, Directorul revistei *Foaia Românească*,

săptămânal al românilor din Ungaria și doamnei Iulia Kaupert, Redactorul Șef al emisiunii în limba română *O voce românească* a Radiodifuziunii Maghiare. Dincolo de filele acestui album, ei vor vorbi mereu despre această moștenire prețioasă a caselor povestitoare din Budapesta. Adresez recunoștința mea Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria pentru statornicia sprijinului și îndrumării sale.

Mulțumesc și pe această cale autorităților maghiare pentru sprijinul acordat publicării acestui album.

Nu în ultimul rând, sunt onorată să transmit admirația mea locuitorilor frumosului oraș Budapesta, capitala Republicii Ungare, oamenilor minunați pe care i-am întâlnit în drumurile mele cotidiene și celor pe care i-am cunoscut personal în activitatea desfășurată, pentru amabilitatea și afecțiunea pe care mi le-au arătat mie și culturii române. Îi felicit pentru capacitatea și talentul cu care au ridicat acest oraș care se bucură de aprecierea tuturor vizitatorilor, pentru ospitalitatea locuitorilor și pentru splendoarea construcțiilor, măreție la care au contribuit, din loc în loc, și românii trăitori aici. Doresc să le mulțumesc locuitorilor Budapestei pentru deschiderea, bucuria și interesul cu care au primit și în trecut și primesc și în prezent cultura românească.

Budapesta, 11 iulie 2011

Ambasador Ireny Comaroschi
Ambasador extraordinar
și plenipotențiar
al României în Republica
Ungară între anii 2005–2011

(*Textul este prefața cărții Mariei Berényi: *Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta*, apărută recent în îngrijirea Institutului de Cercetări a Românilor din Ungaria și a Ambasadei României la Budapesta)

Libertatea Noastră, anul IV, nr. 3, 28 ianuarie 1954

2

LIBERTATEA NOASTRA

Oameni și probleme din Apateu

Comuna Apateu e una dintre cele mai frumoase comune din județul Bihor. Așezământ frumos, pământ bun, roditor, oameni harnici, agricultori pricepuți. Populația e mixtă: români și maghiari care trăiesc în cea mai bună înțelegere, nu numai acum în regimul de democrație populară, când toți cetățenii sunt egali în fața legii, ci și în trecut, când populația de naționalitate română a fost expusă multor asupriri. Oamenii muncii au trăit în cea mai bună înțelegere, cu toate că din ofici funcționarilor lui Horáthy tratau cu ură și dispreț pe aceia care nu aveau altă vină, decât că s-au născut români. Dar să uităm trecutul. Știm foarte bine că ura între neamuri a fost susținută din ofici în regimul burghez și în Ungaria horthystă și în România boierilor și în celelalte țări capitaliste. Foarte mulți oameni au suferit batjocuri și bătăi, erau dați afară din serviciuri în era fascistă. A trebuit să curgă șiroaie de sânge, să se jertfească milioane de vieți ca această cangrenă a societății umane să dispară, iar în locul ei să răsară regimul dător de pace și libertate, democrația populară.

Cămine culturale, biblioteci, echipe sportive și alte instituții de educație s-au înființat cu sutele pe întreg cuprinsul țării noastre: bazele începutului revoluției culturale a poporului, formarea omului nou, în țara nouă, unde binefacerile culturii nu mai sunt ale clasei privilegiate, ci ale mulțimii poporului muncitor, care a luat în stăpânire conducerea țării, funcțiile aparatului de stat.

Un public numeros

A luat parte la ședința Diszului ținută în seara zilei de 7 ianuarie cu ocazia alegerii noului comitet de conducere, din comuna Apateu. Sala căminului cultural a fost ticsită de tineri și tinere, care țineau să fie prezenți la această ședință menită să rezolve multe probleme în legătură cu organizația tineretului din Apateu: alegerea noului comitet de conducere, activitatea echipei sportive, organizarea echipei de dans și cântece, organizarea cursurilor serale de croitorie, tehnică etc. Au luat parte la această ședință tov. Sebők Lajos secretarul organizației de Partid și tov. Kovács Sándor, noul președinte al sfatului popular din Apateu, tov. Burzuk fostul președinte al sfatului, reprezentanții Uniunii Culturale și alții.

A prezidat tov. Fülöp Mihály reprezentantul cultural din comună. După referatul tov. Szűcs, despre realizările, greutățile conducerii vechi s-a ales comisia pentru numirea candidaților noi. Această comisie a fost compusă din tov. Dajti Etelka, Burzuk Irén

și Kirdly Béla. În timpul consultărilor lor în legătură cu noi candidați, președintele a rugat pe cei prezenți să-și dea părerea în legătură cu munca vechii conduceri a Disz-ului. Primul a cerut cuvânt tov. Teodor Moldován care fiind fotbalist s'a acupat mai mult cu situația echipei sportive, arătând că vechea conducere nu s'a interesat de echipa de fotbal, cu toate că e o echipă tare. De aceea au pierdut matchul cu Berekböszörmény el nici odată nu a fost înștiințat la timp, când și unde vor juca. Dar în ultimele clipe era informat de vreun coleg jucător. I-a răspuns din partea vechii conduceri tov. Szűcs, arătând că tov. Moldován a fost legitimat și la o echipă din Budapesta, de aceea nu l-au anunțat la timp.

Viitorul e al tineretului

A luat apoi cuvântul tov. Sebők secretarul de Partid, spunând că într'adevăr sunt multe de obiectat, în legătură cu munca depusă, de vechea conducere a Disz-ului, într'altele au neglijat complet orele de educație politică. Nu s'a aranjat niciun concurs cultural sau sportiv și aceasta e și vina organizației de Partid din Apateu care nu le-a dat concursul necesar. Le promite că în viitor vor primi tot sprijinul din partea Partidului pentru că știe că nădejdea viitorului e tineretului. Au mai vorbit tov. Fülöp care, între altele, a spus că e o problemă veche la organizația Disz-ului din Apateu aceea a nepăsării și a fracțiilor. A mai amintit că în trecut au încercat să formeze o echipă culturală mixtă, dar aceasta nu a reușit pentru că unii dintre tineri în zadar s'au înscris în echipă, nu au luat parte la probele de dans. Încheiând a amintit că vor organiza o serată cu scopul de a se cunoaște tinerii între ei. Cuvintele tov. Fülöp au fost urmate de discuții aprinse, din care s'a simțit că ceva nu e la locul lui la Disz-ul din Apateu, dar ce anume numai a doua zi s'a știut...

Noua conducere

după ce și-a ocupat locul a cerut să fie ajutat în muncă. Mulți membri au promis tot concursul noii conduceri, ca să poată ridica organizația din comună la loc de cinste. Mulți s'au înscris în echipa culturală, români și maghiari, alți însă și-au dat demisia din echipă, fără să spună care-i cauza.

S'a mai luat hotărârea înființării diferitelor cursuri serale. Și anume: de croit, cusut, mecanică, radiotehnică etc. Toate aceste hotărâri, dacă vor fi îndeplinite de către organizația Disz-lui din Apateu, vor fi realizări frumoase și necesare. Dar mai ales va înfăptui muncă rodnică, dacă îi va reuși să organizeze echipa de dansuri și cântece. Tineretul din Apateu

nu-și va pierde timpul iarna degeaba. Are toate posibilitățile să se instruiască. Am văzut în sala căminului cultural, o bibliotecă bogată cu cărți în limba română, maghiară, și rusă. Și am întâlnit oameni gata să-i ajute în munca lor.

Tactică greșită

A doua zi am aflat cauza desbinării echipei culturale. Echipa, fiind compusă din tineri români și maghiari, a dat ocazie în ultimul timp la discuții cu caracter sovinișt. Nu vor să mai lucreze împreună cu confrății de altă naționalitate. Interesându-ne mai deaproape, am constatat că acești tineri, din fericire puțini, se poartă așa din cauza sfaturilor părinților. Ei personal s'ar înțelege între ei. Deci bătrânii, rămășițele trecutului... Acestor tineri le spun: le e greșită tactica aceasta și nu mai e la modă. Apateu e comună mixtă și oamenii trebuie să se înțeleagă între ei, să lucreze umăr la umăr. Numai așa se poate ajunge la rezultate bune în întrecerile culturale și sportive. Noi suntem cu toții fiii unei patrii în care abuzul de naționalism a trecut la lada de vechituri.

Viața unui om din Apateu

Am stat de vorbă, între alții, cu bătrânul Ioan Bolau născut în 1881 în comuna Apateu. Vorbește surprinzător de bine românește și după cum se vede îi place să vorbească. L-am întrebat una alta în legătură cu viața lui și a satului. El e neștiutor de carte, totuși e om care știe multe, vede bine lucrurile. Are mulți nepoți și copii, unii dintre ei au ajuns la școală. El a trăit și trăiește trei perioade ale istoriei țării noastre.

Poate face deosebirea între era lui Ferenc József, Horthy și a socialismului. În trecut nu a avut parte decât de batjocuri și înjosiri. După cum spune au fost anii când de abea îndrăzneau să vorbească pe stradă românește, pentru că jandarmii lui Horthy îi injurau. Nu erau considerați cetățeni cu drepturi egale. Astăzi însă, constată cu bucurie, lucrurile s'au schimbat, mulți copii ai cunoscuților și nepoți de ai lui învață pe la școlile din țara noastră, București și Uniunea Sovietică. Nu numai că învață, dar primesc și bani de la stat, ca să se poată susține în anii de studii. Chiar și o nepoată a lui, Kővári Marika învață la Giulia la școală pedagogică cu limba de predare română, după absolvirea căreia va deveni învățătoare. În a treia casă dela el locuiește familia Ardelean, a cărei fiu studiază la București, ca bursier în Republica P. Română. Tot pe aceeași stradă locuiește tânărul Negrea, stahanovist al uzinelor R. M., despre care am auzit lucruri foarte îmbucurătoare. Tov. Negrea face cinste muncitorilor români. Oamenii

Aspect de iarnă din comuna Apateu.

din Apateu de naționalitate română sunt recunoscători față de Partidul și regimul de democrație populară care le asigură drepturile egale în dezvoltarea culturală.

Se bucură că au școli în limba lor maternă și că în fața copiilor lor s'au deschis portile posibilităților în toate domeniile vieții publice.

O familie și-a tăiat grăsunul

Tovarășul Pavel Sztretykó locuiește în comuna Alelea, împreună cu familia lui numeroasă. Toată familia lui, deja de zile întregi se pregătește pentru tăiatul de porc. Dela cel mai mic, până la cel mai mare, caută să se ocupe cu cele mai trebuincioase lucruri. Tovarășul Sztretykó, în ziua precedentă a ascuțit cuțitele, femeile au fiert orezul pentru cartaboși, au curățat ceapa și aiul, să fie totul la rând pe ziua aceea...

Când dimineața pe la orele 5 s'au sculat, au aranjat lucrurile lor în grajd, burbății în câteva minute au terminat tăiatul celor doi porci, și focul pentru pârjol s'a înălțat spre cer ca un rug.

Munca o fost multă. Cum să nu fie, când familia a tăiat — nu ca de obicei unu ci — doi porci. Vecinii și chiar și tovarășul Constantin Puiu spun, că porcii au fost cam de 160—170 de kilograme. Înainte de masă, pe la orele 11 tocana de porc deja se fierbea dând un miros foarte plăcut celor care treceau pe lângă casa tovarășului Sztretykó. La orele 1 după masă, Florica, fata de maritat a și servit masa membrilor familiei. Băiatul cel mai mic al tovarășului Sztretykó după obiceiul din Alelea dușe și vecinilor din tocană pentru gustare. Tovarășul Puiu Constantin și-a și dat părerea:

— Așa bună tocană încă nu am mâncat. Florica asta fierbe foarte bine. Ce noroc va

avea tânărul, care are să o ia în căsătorie...

— Chiar și noi credem că tovarășul Puiu spune dreptate.

După masă la orele patru, munca este aproape gata. Cartaboșii, cârnații, suncile frumoase, împreună cu multă slănină așteaptă doar numai să fie sărați și apoi să fie puși la fum.

Seara la orele 7, vecinii împreună cu membrii familiei cinează din cartaboși și cârnații buni.

Și așa se distrează familia până noaptea târziu. Mai sosește din vecini și câte un muzicant și cântă cele mai frumoase doine sub picioarele oaspetilor. Toată societatea este fericită. Unii sunt după alții înaintea tăiatului de porc. Însă nu se găsește în comuna Alelea nici o familie de țărani muncitori, care să nu-și taie în anul acesta porc. Belșug și fericire caracterizează viața țărănimii muncitoare din toată comuna. Partidul și guvernul nostru de democrație populară în totdeauna am cautat să ne ridicăm nivelul vieții noastre. Rezultatele acestor munci se pot dovedi ușor, privind viața de toate zilele a țărănimii noastre muncitoare.

Când după cină bea familia primul pahar de vin, să aude felicitarea:

— Să le măncați în pace și sănătate, iar în anul viitor dacă nu mai mulți, cel puțin doi să tăiați iară!

Tăiatul de porc înseamnă o zi fericită

LIBERTATEA NOASTRĂ

Libertatea Noastră, anul IV, nr. 3, 28 ianuarie 1954

3

Activitatea echipelor noastre culturale

Deja din toamna descori s'a pus întrebarea, de ce nu-i satisfăcătoare dezvoltarea echipelor artistice ale naționalităților. Și în anul trecut dar mai ales în anii precedenți, prin reprezentările artistice date s'a atins un rezultat mai serios, un nivel mai înalt ca anul acesta. De ce este aceasta așa? Oare greșala se află în alegerea programelor, sau oare ne interesăm prea puțin de ele? Așa cred nici una nici alta. În decursul iernii am văzut activitatea mai multor echipe, pot spune, programele lor sunt printre cele mai bune. În ce privește însă interesul dat lor, nicidecum nu le-am dat în munca lor atât ajutor ca acum. Unde este deci greșala? În esență greșala se găsește în poezia părerilor bune și în exagerarea considerentelor.

Echipele noastre cele mai bune cu totbuzele culturale ale naționalităților iau parte anual de două-trei ori la turnee de câte zece-douăzeci de zile. Deoarece localitățile locuie de naționalități, în cea mai mare parte, sunt cu o populație amestecată, adică sunt locuite de unguri și naționalități — echipele își formează programul în sensul acesta. Natural că acest fapt a fost bun până acum și va fi bun și mai departe dat fiind că nu numai localitățile, dar și echipele ele înseși sunt deasemenea amestecate. Greșala este că, din această idee bună fac aproape probleme matematice. Un dans al naționalității, un dans maghiar, o piesă maghiară, o piesă a naționalității. Mai mult, unii pretind și aceea ca pe lângă fiecare punct de program al naționalității și maghiar să fie și un număr sovietic. Rezultatul acestor exagerări apoi este că punctele de program de cele mai multe ori slabe și fixate pe baza eccestei idei — precizez — bună, dar pocită până la extremitate — slăbesc programul complet al echipei. Am văzut multe astfel de exemple în ultimul timp la echipele din comunele Csolnok, Tótkomlós, Elek și Hercegszántó. Dar este o și mai mare greșală ca aceasta, reprezentarea programelor întocmite pe baza as-ziselor puncte de vederi. «Să fie în el totul!» Deci dela scenă până la dans toate genurile artistice. Fiecare membru al echipei și fie cântăreț bun, dansator bun, actor bun și declamator bun. De multe ori se ia în nume de rău și faptul că oarecare membru al echipei nu-i bun crainic. Pare ridicol, dar așa am dorit-o noi și aproape ne mirăm că de exemplu cei din Tótkomlós dansează bine, piesa o joacă bine dar nu cântă bine. Sau cei din Csolnok cântă bine, dansează bine și nu le este bună piesa, apoi cum e posibilă aceasta? De ce nu se primește pianofortul la confecționatul cântărilor, grozav? Trebuie spus că această părere a pornit din Minister și ne-am legat atât de această părere, încât dacă în progra-

mul echipei înainte de pornirea în turneu n'a fost declarată, în acest caz cineva, în ultimul moment a trebuit să o învețe. Sau s'a întâmplat ca și în timpul turneului am torturat membrii echipei cu învătutul unui punct nou de program, căci după părerea noastră aceasta ar fi lipsit din program. Această idee fundamental greșită, pe care în esență și-a însușit-o fiecare echipă — căci fiecare vrea să meargă în provincie pentru câteva zile de reprezentare — în termen scurt după cum se obișnuiește a se spune ci cu începere din data de azi trebuie abordată. Să nu pretindem sfaturilor să cânte, dela actori să danseze și în special atunci să nu avem aceste pretenții când nu s'capabili de așa ceva. Să croim datorităle asupra oamenilor. Să se formeze caracterul echipei deoptriva cu capacitățile lor. De ex. în comuna Csolnok să fie un cor și o echipă de dans, căci potrivit acestora dispun de oameni, dar să nu forțăm reprezentarea pieselor. Sau în comuna Örménykut să fie cor și echipă teatrală, în comuna Püspökhatvan cor, în Méhkerék echipă de dans și cor și așa mai departe. Aceste sunt propunerile noastre. Natural că echipele ele înseși văd și știu ce pot adică de ce sunt capabile, dar în niciun caz nu propunem ideea de până acum. Natural cele spuse nu se referă la marile trupe teatrale, care sunt capabile să

activeze în mai multe ramuri artistice. Dar unde găsim echipa comunală compusă din 20-30 membri care este în stare să activeze în toate ramurile artistice, care să se priceapă la toate acestea, nu s'în sat alături oameni specialiști, câte ramuri are terenul cultural. Dacă-i așa, fără specialist activitatea echipei este prea grea. Ajutarea echipelor cu instructori din centru, după ideile vechi, este absolut imposibil. La o echipă 4-5 instructori — apoi nu-i aceasta o exagerare — unde avem atât instructori în țară? Nu mai vorbim de faptul că, căl se trudește acel instructor care nu găsește de exemplu în cazul dansului pe dansatori. În ce privește punctele de program, formarea acestora să fie în programul echipei, lor puncte și maghiare și ale naționalităților. Și să fie în ele dacă le putem învăța bine și punctele de program sovietice. Dar nu pe baza raportului de unu la unu ci după calitatea punctelor de program.

După părerea noastră munca echipelor numai în felul acesta se îmbunătățește și se ridică la nivelul cuvenit. Aceste greșeli trebuie neapărat corectate, căci cei ce muncește nu se mulțumesc cu programe slabe. Ei așteaptă din partea echipelor să li se dea ceva mai bun și mai frumos. În schimb echipele noastre sunt în stare să dea un program mai bun și mai frumos.

M. Bernula

Un conducător de cămin cultural

Căminul cultural din comuna Bătania este unul dintre cele mai frumoase și mai bine înzestrate cămine culturale din părțile locuite de naționalitatea română. De câteva săptămâni acest cămin cultural a primit un nou conducător în persoana tovarășului Ioan Sutea.

În luna octombrie a fost lăsat la vatră din cadrul armatei, unde a stat trei ani și a ajuns gradul de sergent. Viata lui din frageda sa copilărie a fost preocupată de arta poporului pe care a iubit-o foarte mult.

Tânărul Ioan Sutea, imediat după eliberare, — fiind încă tânăr — a întocmit prima echipă culturală. Mulți se amintesc încă de tânărul Ioan, când în anii 1947 dansa vestitul dans popular român Bituta. Acest dans își are originea în comuna Bătania, și se mulțumesc tovarășului Sutea că aceste figuri au pătruns în toate părțile locuite de români ale țării noastre.

Nici anii la armată nu l-au oprit să-și continue munca culturală. Așa în cadrele armatei, cât și acasă în timpul concediilor nu a lipsit nici dela vreo manifestare culturală.

Copil de țaran sărac nu prea a avut posibilitate să învețe în regimul trecut. După terminarea școlii civile a fost nevoit să intre ca călă în serviciul unui comerciant din comună, unde timp de trei

ani, lângă neseria lui, trebuia să îngrijească zeci de porci grași ai stăpânului. Așa a fost tinerețea lui...

Planuri, realizări îi completează viața lui de azi: Echipele culturale locale caută să le reorganizeze. Cadre noi și tinere vor înlocui pe cei care nu muncește așa cum li se cere. Disciplina — care nu este chiar exemplară — caută să o întărească. În viitorul apropiat vor vizita comunele învecinate. În aceste comune vor arăta rezultatul muncii lor și vor învăța mult dela celelalte echipe învecinate. Vor reînvia noi dansuri populare din bezna uitării. Nu numai dansuri române ci și dansuri sârbe vor fi reînviolate și prelucrate.

Chiar în zilele trecute au primit avizul echipei culturale române din Chitichaz, că într-o duminică apropiată vor sosi la Bătania pentru a da aici o reprezentare. Căminul cultural din Bătania îi așteaptă cu drag, și peste câteva săptămâni și ei vor reda vizita celor din Chitichaz.

Iată planurile tovarășului Ioan Sutea. Planurile lui, cu voință tare și cu muncă bună depusă, se vor realiza sută la sută.

În munca lui serioasă va primi în totdeauna ajutorul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, care îi va fi de folos în obținerea rezultatelor bogate.

O zi de neuitat
în comuna Kevermes

Căminul cultural a fost predat oamenilor muncii

În ziua de 17 ianuarie a. e. un public de aproape de 1000 de suflete s'a adunat în sala noului cămin cultural pentru a preda căminul cultural oamenilor muncii din această comună. La festivitățile inaugurării au luat parte, afară de oamenii muncii din loc, și tovarășii dela județ și plasa, precum oamenii muncii dela sfatul local.

Echipa culturală a căminului cultural din Bătania a colorat programul cu diferite dansuri, cântece maghiare și iugoslave, precum și cu mici piese distractive.

Tovarășul Mucsi Péter, în discursul său, a accentuat că oamenii muncii din comună

în regimul trecut au fost lipsiți de toate trebuințele necesare culturale, cum a fost curentul electric, cinematograful, căminul de zi, arena de fotbal. Toate acestea lipseau din viața comunei Kevermes. Cât s'a schimbat de atunci viața! Toate aceste lipsuri au fost înlăturate și acum inaugurăm noul nostru cămin cultural, care caută să fie o unealtă sigură în ridicarea nivelului de cultură a oamenilor muncii din comună.

După programul bogat dat de către echipa culturală din Bătania și echipa culturală locală a urmat o cină la care au luat parte oamenii muncii din comună.

Căminul de zi din Bătania

Tineretul școlar este bine îngrijit și educat
în căminele de zi

Cam 50 de fete și băieți tineri, toți pionieri, așteaptă cu nerăbdare ora unu după masă ca să li se servească mâncarea în căminul de zi din comuna Bătania.

Acum, în timpul vacanței pionierii în tot cursul zilei sunt la cămin, unde afară de distracții au ore fixate pentru studii serioase. Tovarășele profesoare, care supraveghează viața lor le dau în totdenuna îndrumările necesare în ceea ce privește studiul lor.

Afară de studii școlare, toți pionierii, dela cel mai mic până la cel mai mare, învață cântări frumoase, piese distractive, poezii etc. Viata este cât se poate de frumoasă în căminul de zi.

Tovarășele Rácz Péterné, Simon Jánosné și Fekete Andrásné caută în totdenuna să satisfacă pofa sănătoasă a tineretului. În cadrul bucătăriei, unde domină curățenia exemplară, în vase mari se

fierbe mâncarea bună. Azi, de exemplu copiii vor mânca supă de carne, friptură de porc și sos de roșii. Săptămânal de două ori copiii primesc prăjituri. Una dintre pionierile ne mai spune că sunt săptămâni când primește prăjituri nu numai de două ori ci și de trei ori. Credem că această fetiță preluște mult prăjiturile...

Acest mic cămin de zi este o dovadă reală a faptului că guvernul nostru preluște mult copiii, îi ocrotește, și-i învață. Însă și părinții copiilor trebuie să înțeleagă însemnătatea acestei educații în colectiv. Părinții copiilor cu ocupație de țărani muncitori nu prea înțeleg însemnătatea căminelelor de zi. Ne-am bucura foarte mult dacă părinții copiilor de naționalitate română ar înțelege însemnătatea căminelelor de zi și s'ar folosi de posibilitățile pe care le asigură guvernul tuturor naționalităților din țara noastră.

Echipa culturale din Chitichaz
se pregătește pentru întreceri

Echipa culturală română din comuna Chitichaz se pregătește cu mare însufletire pentru întrecerile culturale.

Tovarășul profesor Marius Turcu și tovarășul Petru Purce au organizat bine echipa. Aproape în fiecare seară se adună tineretul în sala căminului cultural, pentru a ține probele de dans și de piesă.

Echipa se pregătește pentru întreceri cu dansuri; bănățeană și chineza ca dansuri noi au ajuns în program. Piesa «Datorie firească» la fel este bine pregătită de către echipă.

În ziua de 10 ianuarie a. e. a fost aranjată prima reprezentare publică, în cadrul căreia echipele culturale locale și-au prezentat programele, cu care se vor prezenta la întreceri.

Publicul numeros a fost

mulțumit de pregătirea echipei culturale române. S'a remarcat mai ales tovarășul Soția Lengyel.

Dansurile bănățeană și chineza au fost bine dansate de către tovarășii Petru Purpur, Gheorghe Ardelean, Ioan Ollăcan, Maria Ardelean, Florica Rotar și celelalte.

Tineretul din comuna Chitichaz, acum da dovada de iubire la față de arta populară. Anii trecuți în viața tineretului din comună au fost ani nerodnici, deoarece în lipsa conducătorilor buni munca culturală a fost cu totul disprețuită. Sperăm că anul acesta munca culturală, va fi foarte rodnică, iar rezultatele întrecerilor culturale vor oglindi voința tineretului român din loc.

Kaiac-canoe

Iulian Șerban, kaiacistul fără un picior, primul român într-o finală la Campionatele Mondiale de kaiac-canoe de la Seghedin

Senzația delegației române prezente la Mondialele de la Seghedin e Iulian Șerban (26 de ani), care a câștigat proba de kaiac 200 de metri din cadrul competiției de paracanoe,

rezervată persoanelor cu dizabilități.

Iulică Șerban, din Călărași, a început să practice kaiacul acum 12 ani și concurează cu o proteză din titan, de 37.000 de euro,

care îi înlocuiește piciorul drept. „Nenorocirea s-a produs pe 13 mai 2006. M-am grăbit să prind un tren în gara Bușteni, dar am alunecat de pe scara vagonului sub roți. Am rămas conștient și am văzut cum îmi e retezat piciorul drept. A fost ciopârțit complet. Trei luni am stat în spital, unde am suportat 16 operații”, și-a rememorat sportivul drama.

În cele din urmă, medicii l-au salvat: „Era greu să accept situația. Îmi era teamă că nu o să mă mai înțeleg cu fetele, că nu o să se mai uite nimeni la mine. Dar minunea s-a întâmplat chiar în spital, unde am întâlnit o fată de care m-am îndrăgostit și cu care trăiesc și azi. Asta mi-a dat mult curaj atunci. Azi sunt

fericit că trăiesc. E cel mai de preț dar de la Dumnezeu”. Idolul lui Șerban e fostul mare caiacist Vasile Dîba, campion olimpic în

1976. „Visam să ajung ca el, să mi se cânte și mie imnul pe podium. Visul mi s-a îndeplinit”, conchide Iulică.

Kaiac-canoe

Patru echipaje române, calificate după CM Seghedin

Cu 340 de zile înaintea debutului Jocurilor Olimpice, România bifează criteriu după criteriu pentru a-și trimite reprezentanții la Londra. La Mondialele de kaiac-canoe de la Seghedin, tricolorii s-au calificat în corpore, nu mai puțin de patru echipaje, unul de canoe dublu și trei de kaiac, obținând biletul pentru Olimpiadă. România a făcut valuri pe apele de la Seghedin. Tricolorii au vâslit timp de patru zile pentru două medalii de aur, la canoe dublu 500 m și la kaiac 200 m (paracanoe), un argint la canoe patru și un bronz la canoe dublu 1.000 m.

Prezența pe podium a fost întregită de îndeplinirea celui mai important obiectiv, calificarea directă la Londra 2012. O reușită ce a dat peste cap până și cele mai optimiste previziuni: patru echipaje. „O asemenea calificare nu am

mai avut din 1996, de la Atlanta. Locurile ocupate în finale, chiar dacă au fost patru sau cinci, au fost apropiate ca timp de cei de pe primul loc și asta ne dă speranțe ca, printr-o pregătire bine făcută, să sperăm la două-trei medalii

olimpice”, a declarat Ioan Bîrlădeanu, președintele FRKC.

Astfel, pe lângă echipajul de canoe dublu 1.000 m (Dumitrescu – Mihalachi) s-au mai calificat duoul de la kaiac masculin 200 m (I. Mitrea și B. Mada), kaiac patru masculin 1.000 m (T. Neagu, Ș. Vasile, T. Ionețicu și I. Gavrilă) și kaiac dublu feminin 500 m (I. Paleu și I. Lauric). Lor li s-ar putea adăuga, în mai 2012, și canoistul Iosif Chirilă, care va vâsli în proba de la 1.000 m pentru ultimele bilete la Londra.

Fotbal

FC Barcelona a câștigat Supercupa Spaniei

Echipa FC Barcelona a câștigat Supercupa Spaniei, miercuri, după ce s-a impus în manșa secundă cu formația Real Madrid, pe teren propriu, scor 3-2 (2-1), informează AFP. Cele două echipe au remizat în partida tur, disputată duminică, la Madrid, scor 2-2.

Golurile învingătorilor au fost marcate de Iniesta '14 și Messi '44, '87. Pentru Real Madrid au înscris Ronaldo '19 și Benzema '81.

În minutul 90+3, de la Real Madrid au fost eliminați Marcelo și Ozil, iar de la FC Barcelona a primit un cartonaș roșu Villa.

FC Barcelona: Valdes – Alves, Piqué, Mascherano, Abidal – Xavi, Busquets (Keita '85), Iniesta – Pedro (Fabregas '83), Messi, Villa (Adriano '76). Antrenor: Josep Guardiola

Real Madrid: Casillas – Ramos, Pepe, Carvalho, Coentrao – Xabi Alonso, Khedira (Marcelo '45) – Di Maria (Higuain '63), Özil (Kaka '81), Ronaldo – Benzema. Antrenor: Jose Mourinho.

La meci au asistat 79.000 de spectatori.

La precedentele patru ediții ale Supercupei Spaniei disputate cu Real Madrid, FC Barcelona a fost învinsă.

TVR 1

Luni 29 august

6.00 Telejurnal 8.00 Vară, fete și vedete! 9.10 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong (R) 13.00 Telejurnal 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Leonardo și secretul giulgiului. Documentar 17.00 Telejurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.00 Serial. O tragedie americană 21.00 Serial. Mad Men – Nebunii de pe Marison Avenue 22.00 Serial. Anatomia lui Grey.

Marti 30 august

6.00 Telejurnal matinal 8.00 Vară, fete și vedete! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 10.20 Perechea potrivită 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telejurnal 13.45 Post Meridian 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Egipt. Documentar 17.00 Telejurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.10 Film. Regele preriei 22.00 Serial. Anatomia lui Grey.

Miercuri 31 august

6.00 Telejurnal 8.00 Vară, fete și vedete! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telejurnal 13.45 Mai aproape de tine 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convișturi 16.00 Egipt. Documentar 17.00 Telejurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.10 Film. Monteriano 22.00 Serial. Anatomia lui Grey.

Joi 1 septembrie

6.00 Telejurnal 8.00 Vară, fete și vedete! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telejurnal 13.45 Interes general 14.30 Emisiune în limba germană 17.00 Telejurnal 17.15 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 18.30 Festivalul și Concursul Internațional George Enescu. Ediția XX, 2011. 19.30 Telejurnal 20.30 Film. Celălalt bărbat 22.00 Serial. Anatomia lui Grey.

Vineri 2 septembrie

6.00 Telejurnal 8.00 Vară, fete și vedete! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: concubina regelui (R) 13.00 Telejurnal 13.45 e-Forum 14.35 Supermarket de divertisment 16.30 Serial. Beaver rezolvă tot 17.00 Telejurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telejurnal 20.10 Film. Mesagerul 22.10 Film. Turneul.

Sâmbătă 3 septembrie

6.10 Omul și timpul 7.35 Desene animate 9.00 Film. Minoes 11.00 Pro patria 12.00 Travelling circular 13.00 Telejurnal 13.30 Serial. Hannah Montana 14.00 Festivalul de Folclor al Românilor de Pretutindeni 2011 15.00 Festivalul de Folclor Ileana Rus, 2011 16.05 Film. Mansfield Park 17.45 Teleenciclopedia 19.00 Telejurnal 20.10 Film. Joc pentru tine! 21.45 Film. Numele Trandafirului.

Festivalul de Folclor Ileana Rus, 2011

Duminică 4 septembrie

6.00 Universal credinței 8.00 Ca la carte 8.30 Desene animate 9.20 Tezaur folcloric 10.00 Viața satului 10.50 Minutul de agricultură 11.00 Viața satului 12.00 Ultima ediție 13.00 Telejurnal 13.30 Serial. Hannah Montana 14.00 Folclor 15.00 Serial. Prin păduri și munți, inimi înflăcăute 16.00 Supermarket de divertisment 19.00 Telejurnal 20.10 Film. Joc pentru tine! 22.00 Serial. Anatomia lui Grey.

TVR 2

Luni 29 august

7.00 Serial. Familia Simpson 7.30 Serial. Cercul vieții 9.00 Povești din sălbăcie Documentar 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telejurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Desene animate 13.35 Împreună în Europa 14.30 Descurcă-te singur! (R) 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Telejurnal 17.30 Serial. Jamie în Italia 18.35 Serial. Trei regate 19.30 Ora de business 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Greierile la 30 de ani.

Marti 30 august

7.00 Serial. Familia Simpson 7.30 Serial. Cercul vieții 9.00 Povești din sălbăcie 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telejurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Desene animate 13.35 Împreună în Europa 14.30 Face toți banii (R) 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Telejurnal 17.30 Jamie în Italia 18.30 Serial. Trei regate 19.30 Ora de business 20.30 Supraviețuitorii în jungla urbană (R) 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Greierile la 30 de ani.

Claudiu Lucaci
la „Telejurnal”

Miercuri 31 august

7.00 Serial. Familia Simpson 7.35 Serial. Cercul vieții 9.00 Povești din sălbăcie 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telejurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Desene animate 13.35 Împreună în Europa! 14.30 Natură și aventură (R) 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Telejurnal 17.30 Restaurantul lui Jamie (R) 18.35 Serial. Trei regate 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Greierile la 30 de ani.

Joi 1 septembrie

7.00 Serial. Familia Simpson 7.35 Serial. Cercul vieții 9.00 Povești din sălbăcie 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telejurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Desene animate 13.35 Împreună în Europa! 14.30 Natură și aventură (R) 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Telejurnal 17.30 Restaurantul lui Jamie (R) 18.35 Serial. Trei regate 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Greierile la 30 de ani.

Vineri 2 septembrie

7.00 Serial. Familia Simpson 7.35 Serial. Cercul vieții 9.00 Povești din sălbăcie 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telejurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Desene animate 13.35 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Cercul vieții (R) 16.00 Telejurnal 17.30 Jamie, ministrul hranei sănătoase 18.00 Documentar (R) 18.35 Serial. Trei regate 19.30 Ora de business 20.30 Pescar hoinar (R) 21.00 Ora de știri 22.00 Unora le place...cu Florian Lungu și Mike Godoroja 23.00 Serial. Trei regate.

Sâmbătă 3 septembrie

7.00 Arhitexturi. Documentar 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Serial. O vară cu Paula 10.00 Normanzi. Documentar 11.30 Revoluția lui Jamie 12.00 Frăția vinului (R) 12.35 Atenție, se cântă! (R) 14.10 Film. Punct de întoarcere 16.00 Telejurnal 16.30 Cirque du Soleil: focul lăuntric 18.30 Palatele lumii 19.10 Film. Dincolo de departe 21.00 Ora de știri 22.00 Timpul chitarelor 23.00 Serial. Atmosferă fierbinte.

Duminică 4 septembrie

7.00 Pașaport de România (R) 8.00 Descurcă-te singur! 9.00 Serial. O vară cu Paula 10.00 Pescar hoinar 11.00 Magazin UEFA Champions League 11.30 Jamie gătește în 30 de minute 12.00 În grădina Danei. Documentar 13.00 Școala vedetelor (R) 14.10 Film. O familie excentrică 15.50 Călător prin lume 16.00 Telejurnal 16.30 D'ale lui Mitică 18.30 Pe picior mare (R) 19.10 Film. Atingerea iubirii 21.00 Ora de știri 23.00 Serial. Atmosfera fierbinte.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

29 AUGUST, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

30 AUGUST, MARTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

31 AUGUST, MIERCURI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

1 SEPTEMBRIE, JOI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

2 SEPTEMBRIE, VINERI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

3 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

4 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

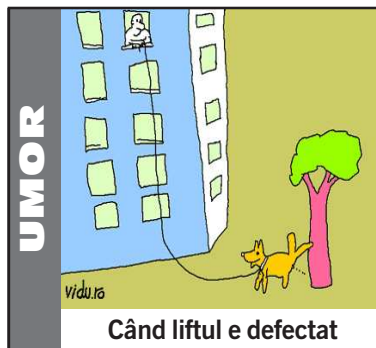
Ecranul nostru

miercuri, 31 august 2011 (m1 ora 14.00)
Reluare: vineri, 2 septembrie 2011 (m2 ora 10.40)
sâmbătă, 3 septembrie 2011, m2, 5.20

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În prima parte a programului românesc televizat vă vom conduce la cea de-a IV-a ediția a Taberei de Iconografie, unde, sub îndrumarea preotului Cosmin Pop, copiii din Jaca și Furta însușesc știința pictării icoanelor pe sticlă, iar cu doamna preoteasă participă la ore de română. Apoi vom merge la Budapesta, unde recent a fost prezentată cea mai nouă carte a Mariei Berényi, intitulată „Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta”.

Realizator: Ștefan Crâsta

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior și îndeplinește și funcția de Centru Cultural Românesc pentru comunitatea românească din Ungaria.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Contacte și informații:

e-mail: romiskgvula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Vând casă cu mansardă, confort lux, încălzire centrală cu gaz, anexe, în centrul Chitighazului (Kétegyháza), cu o suprafață de 98 m². Casa are o grădină cu o suprafață de 960 m², grădină cu gazon, aranjată. Contact: +36-30/540-7766.

Vând teren îngrădit pentru construcții la Jula, lângă poiana Dürer, într-o zonă rustică în dezvoltare, potrivit pentru întreprinderi turistice. Terenul are o suprafață de 10.444 m². Contact: +36-70/701-9286.

Pescarul și polițistul

Un pescar stă pe malul unei ape și pescuiește. Un polițist trece pe acolo și îi spune:

– Domnule, trebuie să vă dau amendă, deoarece aici nu este voie să pescuiți.
– Da eu nu pescuiesc, eu fac baie râmei.
– Dar tot trebuie să vă dau amendă, pentru că râma nu are costum de baie și aici nu este plajă de nudisti.

Fosta casă Grabovschi

Azi „Restaurantul de 100 de ani”

Case cu trecut românesc în capitala Ungariei

**Biserica
grecilor și românilor
din Pesta**

**Azi biserica ortodoxă maghiară
din piața Petőfi**

**Podul cu Lanțuri
și clădirea Academiei
acum 100 de ani**

**Fosta piață Roosevelt, din mai 2011
aceasta poartă numele lui Széchenyi István**

Strada Váci acum 100 de ani

Azi corsoul central al Budapestei

FOAIA
românească
26 august 2011
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ioan Ruja. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2011: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul „Wekerle Sándor” și de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni.